

HANDLINGSPLAN FOR GRENLANDSSAMARBEIDET 2016

Bamble

Drangedal

Kragerø

Porsgrunn

Siljan

Skien

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	3
1 MÅLSETTING FOR DET INTERKOMMUNALE SAMARBEIDET I GRENLAND	4
2. INTERKOMMUNALE UTREDNINGS- OG GJENNOMFØRINGSPROSJEKTER I GRENLANDSSAMARBEIDET	5
Kommunereformen i Grenland.....	5
2.1 Kommunereformen i Grenland.....	5
Samfunnsutvikling	10
2.2. Programmet «Mer vekst i Grenland!» - Grenlandsregionens deltakelse i Kommunal- og regionaldepartementets Utviklingsprogram for byregioner (Byregionprogram -ByR).	10
2.2.1 «Mer vekst i Grenland» delprosjekt 1 - Strategisk næringsplan for Grenland.	11
2.2.2 «Mer vekst i Grenland» - delprosjekt 2 - strategi for næringsarealer.	14
2.2.3 «Mer vekst i Grenland» - delprosjekt 3 - Tillit som vekstdriver i regional utvikling	17
Felles satsing på barn og unge i Grenland	20
2.3 Prosjektet: «Talenter for framtida».....	20
Helse.....	24
2.4 Likemannsarbeid i Grenland	24
Tjenesteyting og myndighetsutøvelse	26
2.5 Felles e-læring i Grenlandssamarbeidet	26
2.6 Prosjekt for statistikk-samarbeid og grenlandsbarometer	30
2.7 «Grenland brann- og redningstjeneste 2020» - utredning.....	34
2.8 Øvrige utredningsprosjekter - tjenesteyting/myndighetsutøvelse.....	37
3 BUDSJETT 2016 FOR GRENLANDSSAMARBEIDET.....	38
Vedlegg 1 DET STRATEGISKE GRUNNLAGET	40
Vedlegg 2 ORGANISERING AV GRENLANDSSAMARBEIDET	41
__ Vedlegg 3 ETABLERTE SAMARBEID	44

INNLEDNING

Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan og Skien kommuner ønsker å benytte det interkommunale samarbeidet som et virkemiddel til å utvikle kommunene videre. Samarbeidet skal omfatte alle enheter og virksomheter i kommunene og samarbeidet skal ta utgangspunkt i kommuneovergripende fellesinteresser.

Kommunene ser det som et overordnet mål å sikre innbyggerne et godt og effektivt tjenestetilbud og samordne regionens framstøt overfor sentrale myndigheter og interesseorganisasjoner.

Grenlandssamarbeidet er organisert i henhold til kommunelovens § 27. Det er etablert en organisasjon med et Grenlandsråd, som består av ordfører, varaordfører og representant fra opposisjonen fra hver kommune, et Ordførerkollegium og et Rådmannskollegium. By- og kommunestyrene er besluttsende myndighet i Grenlandssamarbeidet. Det er ansatt en daglig leder i Grenlandssamarbeidet. Det interkommunale samarbeidet er formalisert gjennom en avtale og vedtekter.

Handlingsplanen for 2016 tar utgangspunkt i de mål og strategier som er beskrevet i Program for Grenlandssamarbeidet. Regjeringens kommunereform vil stå sentralt i det interkommunale arbeidet i 2016. Arbeidet startet opp høsten 2014. Siktemålet er vedtak i de enkelte kommunene våren/sommeren 2016. Arbeidet gjennomføres i fellesskap og i regi av Grenlandssamarbeidet. Kommunenes tillitsvalgte holdes løpende orientert om prosessen og sikres medvirkning og deltakelse. Målet for arbeidet er å lage et godt beslutningsgrunnlag for senere politiske strukturvedtak. Prosessen skal bidra til å gi kommunene økt innsikt i spørsmålet om fremtidig kommunestruktur og skal gjennomføres med fokus på åpenhet og god informasjon. Befolkningen skal på egnet måte høres og involveres. Se mer om dette under kapittel 2.1.

Handlingsplanen beskriver ikke fullstendig alle aktivitetene som skjer i samarbeidet i løpet av året. Grenlandssamarbeidet er et nettverksbasert samarbeid på både politisk og administrativt nivå. Konkrete aktiviteter i bl.a i Grenlandsrådet, Ordførerkollegiet og Rådmannskollegiet fremgår av referatene fra møtene som du finner på Grenlandssamarbeidets nettsider.

Handlingsplanen for Grenlandssamarbeidet er heller ikke ment å være uttømmende for prosjekter/aktiviteter som det arbeides med og kan søkes etablert gjennom året. Regionsamarbeidet vil til enhver måtte vurdere tiltak knyttet til aktuelle saker og utfordringer som settes på dagsorden gjennom året. Grenlandssamarbeidet bør være dynamisk og fleksibelt – for å kunne være en aktuell arena for de samarbeidende kommuner, og en aktuell samarbeidspartner for øvrige aktører.

Vedleggene gir en oversikt over det strategiske grunnlaget og organiseringen av kommunesamarbeidet, samt en oversikt over etablerte interkommunale samarbeid per januar 2016. Dette gjelder samarbeid og selskaper der to eller flere av grenlandskommunene er eiere/samarbeidskommuner.

1 MÅLSETTING FOR DET INTERKOMMUNALE SAMARBEIDET I GRENLAND

Det fireårige programmet for Grenlandssamarbeidet inneholder målformuleringer som har dannet grunnlaget for de interkommunale prosjektene som er foreslått for 2016.

Kommunene ønsker å bruke samarbeidet som et viktig virkemiddel for å finne fram til samarbeidsfelter som bygger opp under følgende målformuleringer:

- Tjenesteproduksjon og organisering av kommunene skal moderniseres og fornyes, ut fra lokale forutsetninger og behov i den enkelte kommune.
- Grenland skal utvikles og markedsføres som en sterk og attraktiv region å bo og jobbe i.
- Grenlandssamarbeidet skal jobbe aktivt for å videreutvikle muligheter i Grenland for unge voksne i tillegg til å stimulere til generell befolkningsvekst.
- Grenlandssamarbeidet skal markedsføre regionens interesser bl.a gjennom å gi felles uttalelser i viktige saker for regionen, gjennom lobbyvirksomhet mv.
- Samarbeidet med andre etater, organisasjoner og institusjoner som for eksempel fylkeskommunen/regionalt nivå, Statens vegvesen, Jernbaneverket mv., skal styrkes.
- Det skal samarbeides om kommunale tjenesteområder der dette kan gi økt kvalitet på tjenesten, redusert sårbarhet og/eller rimeligere tjenester for kommunenes innbyggere, i samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner.
- Det skal arbeides aktivt med å oppnå et godt arbeidsmiljø i kommunene.
- Regionens egenfølelse og identitet skal styrkes.
- Regionen skal gjøres robust og slagkraftig i forhold til sentrale myndigheter og organisasjoner.
- Rasjonaliseringsgevinster i et regionalt perspektiv skal tas ut for gjennom det å øke innsatsen på prioriterte områder.
- I prosjekter der felles lokalisering av oppgaver/tjenester skal utredes, bør en på et tidlig tidspunkt ha vurdert lokaliseringsspørsmålet.
- Regionale samarbeidstiltak i Grenland skal tilstrebes å ha et differensiert lokaliseringsmønster, basert på forpliktende avtaler.
- Over tid skal det tilstrebes en tilnærmet utjevning mellom kommunene når det gjelder lokalisering og desentralisering av oppgaver sett i forhold til størrelse og innbyggertall.

2. INTERKOMMUNALE UTREDNINGS- OG GJENNOMFØRINGSPROSJEKTER I GRENLANDSSAMARBEIDET

Kapitlet gir en beskrivelse av planlagte og pågående interkommunale utredningsprosjekter og –prosesser i kommunesamarbeidet i 2016.

Handlingsplanen for 2016 tar utgangspunkt i de mål og strategier som er beskrevet i Program for Grenlandssamarbeidet og bygger opp under målformuleringene til Grenlandssamarbeidet.

Kommunereformen i Grenland

2.1 Kommunereformen i Grenland

Regjeringen fikk i 2014 tilslutning fra Stortinget til å gjennomføre en kommunereform. Målet er større, mer robuste kommuner med økt makt og myndighet. Dette anses nødvendig for å møte morgendagens utfordringer og stadig økte forventninger fra innbyggerne.

Høsten 2014 ble det satt i gang regionale prosesser med sikte på en ny kommunestruktur. Alle landets kommuner er invitert til å starte prosesser for å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Reformperioden varer frem til nasjonale vedtak er fattet, innen 1. januar 2018.

Fylkesmannen i Telemark og KS inviterte 26. august 2014 til oppstartskonferanse for kommunereformen i Telemark.

Grenlandssamarbeidet arrangerte 8.-9. september 2014 et felles oppstartsmøte for alle seks formannskapene. Her ble det gitt informasjon om regjeringens kommunereform og alle formannskapene fattet følgende likelydende vedtak:

1. .... kommune starter opp arbeidet med Regjeringens kommunereform. Arbeidet skal gjennomføres i samarbeid med de øvrige grenlandskommunen og i regi av Grenlandssamarbeidet. Kommunenes tillitsvalgte skal holdes løpende orientert om prosessen og sikres medvirkning og deltakelse.
2. Målet for arbeidet er å lage et godt beslutningsgrunnlag for senere politiske strukturvedtak. Prosessen skal bidra til å gi kommunene økt innsikt i spørsmålet om fremtidig kommunestruktur og skal gjennomføres med fokus på åpenhet og god informasjon. Befolkningen skal på egnet måte høres og involveres.
3. Arbeidet startes opp høsten 2014 og avsluttes rundt årsskifte 2015/16. Siktemålet er vedtak i de enkelte kommunene senest våren 2016.
4. Prosessen skal gjennomføres ihht. Regjeringens mål og opplegg for reformen og i samarbeid med Fylkesmannen i Telemark og KS.
.....kommune gir derfor sin tilslutning til at KS deltar som faglig tilrettelegger og koordinator for lokale/regionale prosesser i det kommunereformarbeidet regjeringen etter stortingsvedtak har invitert kommunene til.

Prosjektbeskrivelse:

Kommunene Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan og Skien har gjennomført en felles utredning av aktuelle modeller for fremtidig kommunestruktur.

Målet for arbeidet er å lage gode beslutningsgrunnlag for senere politiske strukturvedtak i de seks kommunene.

Prosessen skal bidra til å gi kommunene økt innsikt i spørsmålet om fremtidig kommunestruktur og skal gjennomføres med fokus på åpenhet og god informasjon. Kommunenes tillitsvalgte skal holdes løpende orientert om prosessen og sikres medvirkning og deltakelse. Befolkningen skal på egnet måte høres og involveres.

Arbeidet startes opp høsten 2014 og avsluttes våren/sommeren 2016. Siktemålet er vedtak i de enkelte kommunene senest våren/sommeren 2016.

Målsetningen er å gjennomføre en felles åpen og ryddig prosess der aktuelle hovedspørsmål, tema og modeller belyses bredt og nyansert. Prosessen skal vektlegge kunnskapsinnhenting og politisk dialog og gjennomføres ihht. Regjeringens mål og opplegg for reformen.

For å få en best mulig demokratisk prosess i forhold til spørsmålet om endring av kommunestruktur er det behov for et godt beslutningsgrunnlag for senere politiske strukturvedtak. Prosessen skal bidra til å gi kommunene økt innsikt i spørsmålet om fremtidig kommunestruktur og skal gjennomføres med fokus på åpenhet og god informasjon. Befolkningen skal på egnet måte høres og involveres. Det bør gjennomføres en grundig utredning og analyse av de politiske, administrative og næringsmessige fordeler og ulemper ved en eventuell kommunesammenslåing.

Prosessen skal gjennomføres i tråd med det tidsløpet som Regjeringens kommunereform legger opp til. Det bør videre tas sikte på å i størst mulig grad benytte de verktøy og tilskuddsmidler som legges inn i reformen fra Regjeringens, fylkesmannen og KS sin side.

Prosjekt mål

Hovedmål: Gjennomføre en prosess som gir økt innsikt i spørsmålet om fremtidig kommunestruktur og regionens utviklingsmuligheter. Utarbeide gode beslutningsgrunnlag for senere politiske strukturvedtak i de seks kommunene i Grenlandsregionen.

Resultatmål/milepæler:

- Kartlegge status og utfordringer i de seks kommunene.
- Avklare mulige sammenslåingsalternativer/modeller det skal jobbes videre med.
- Vurdere hvordan nye oppgaver fra statlig og fylkeskommunalt forvaltningsnivå vil påvirke alternativene.
- For de valgte sammenslåingsalternativer/modeller:
  - o Avklare fordeler og ulemper ved en sammenslåing.
  - o Avklare hvordan innbyggerne skal involveres.
  - o Vurdere ny kommunestruktur opp mot områdene:
Tjenesteyting, Myndighetsutøvelse, Samfunnsutvikling og Demokratisk arena.
  - o Kriterier:

2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet

7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

- Avklare de økonomiske forholdene for den enkelte kommune og den nye kommunen i grove trekk.
- Utredeprosess for gjennomføring til og med etablering av ny kommune.

Organisering

Prosjekteier: Kommune- og bystyrene i Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan og Skien.

Styringsgruppe: Grenlandsrådet

To tillitsvalgte og et hovedverneombud deltar i styringsgruppen med tale- og forslagsrett.

Leder: leder av Grenlandsrådet.

Prosjektgruppe: Rådmannskollegiet i Grenland.

Prosjektleder: Engasjement – Morten Næss

Referansegruppe: Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud fra hver av de seks kommunene.

Øvrige referansegrupper vurderes i prosjektet.

Prosjektet vil inneholde flere ulike prosesser/delprosjekter og utredninger av ulike modeller. Prosjektets oppgave er å sørge for en samordnet og godt koordinert prosess og et godt beslutningsgrunnlag for kommunene våren 2016.

Ressurser

Det er utarbeidet et budsjett og en finansieringsplan for prosjektet.

Det forutsettes at medgått arbeidstid, reiseutgifter, materiell osv. for kommunenes egeninnsats i hovedsak dekkes innenfor prosjektdeltakernes egne budsjetter.

Milepæler

Overordnet tidsplan for kommunereformen ser slik ut:

Vår 2014: Stortingsbehandling av mål for reformen og opplegget for videre arbeid.

Høst 2014 - vår 2016: Regionale prosesser med KS, fylkesmenn og kommuner.
Oppsummeres av fylkesmennene høsten 2016.

Vår 2015: Regjeringen legger frem forslag til nye oppgaver for kommunene.
Stortingsbehandling av denne meldingen.

Høst 2015 /vår 2016: Kommunale vedtak om sammenslåing.

Vår 2016: Vedtak i kongelige resolusjoner om sammenslåing av kommuner for de kommuner som er tidlig ute med lokale vedtak.

Vår 2017: Regjeringen fremmer proposisjoner om ny kommunestruktur og om nye oppgaver til kommunene. Stortingsbehandling av disse proposisjonene.

Prosess i Grenland:

Prosjektstart høst 2014 – prosjektslutt vår 2016. Politiske vedtak våren 2016.

Det skal utarbeides involveringsstrategi/kommunikasjonsstrategi for å sikre god informasjon og involvering av de ansatte i kommunene, innbyggerne og øvrige sentrale aktører.

Bruk av resurser i kommunene og eventuelt behov for ekstern bistand vurderes underveis.

Det legges opp til følgende foreløpige milepæler (vil kunne bli justert i en prosjektplan):

(Punktene i kursiv -fase3- vil formelt skje etter prosjektslutt. Prosjektet vil beskrive disse punktene)

Tidsperiode	Milepæl/fase	Grunnlag
Des.14- febr.15	Fase 1 Kartlegge status og utfordringer i de seks kommunene. Avklare involvering av innbyggere og tilsatte i prosessen. Status i hver kommune: <ul style="list-style-type: none"> • Tjenestetilbudet • Kompetanse og kapasitet • Avstandsproblematikk • Demokrati • Samfunnsutvikling (areal, transport, klima)	Kommuneplanene, samfunnsanalyse, Tforsk, SNP mm Nykommune.no, KS grunnlagsdata (statistikk-samarbeidet) mm.
Febr – mars 2015	Fase 1 forts.: Analyse og drøfting. Status drøftes mot kommunenes fire roller: Tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Alternative modeller. Drøfting. Anbefaling Implementere signalene fra stortingsmeldingen om nye oppgaver	Kommuneplanene, samfunnsanalyse, Tforsk, SNP mm Nykommune.no, KS grunnlagsdata (statistikk-samarbeidet) mm. St.meld om nye oppgaver.
Mai-juni 2015	Behandling i Grenlandsrådet og by- og kommunestyrene: Vedtak om mulige sammenslåingsalternativer/ modeller det skal jobbes videre med.	Beslutningsgrunnlag utarbeidet av prosjektet.
Juni 2015 – mai 2016	Fase 2: Utredninger knyttet til hver valgte sammenslåingsalternativ/modell: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Avklare fordeler og ulemper ved en sammenslåing. ◦ Avklare hvordan innbyggerne skal involveres. ◦ Vurdere modellene opp mot områdene: Tjenesteyting, Myndighetsutøvelse, Samfunnsutvikling og Demokratisk arena. Kriteriene.	Nykommune.no og øvrige verktøy fra KMD, KS, SSB, Kommunedata mm.

Tidsperiode	Milepæl/fase	Grunnlag
	Behandle utredningen politisk og vurdere utarbeidelse av intensjonsavtale. Innbyggerhøring.	
Mai/juni 2016	Behandling i Grenlandsrådet og kommune- og bystyrebehandling: Vedtak om eventuell sammenslåing.	Beslutningsgrunnlag utarbeidet av prosjektet.
Høsten 2016	<i>Fylkesmannens oppsummering og anbefaling til KMD</i>	
Våren 2017	<i>Endelig strukturvedtak i Stortinget</i>	
Høst 2017-2019	<i>Fase 3 -Forberedelse til etablering av ny kommune</i> <ul style="list-style-type: none"> ◦ <i>Fylkesmannen kaller inn til felles kommunestyremøte</i> ◦ <i>Oppnevning av fellesnemnd</i> ◦ <i>Det forberedende arbeidet til etablering av ny kommune i regi av fellesnemnda</i> 	
Høst 2019	<i>Valg til nytt kommunestyre</i>	
1.1.2020	<i>Ny kommune blir iverksatt</i>	

Samfunnsutvikling

2.2. Programmet «Mer vekst i Grenland!»

- Grenlandsregionens deltakelse i Kommunal- og regionaldepartementets Utviklingsprogram for byregioner (Byregionprogram -ByR).

Generelt om programmet «Mer vekst i Grenland»

Grenlandssamarbeidet v/Skien kommune søkte i 2014 og i 2015 Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) Utviklingsprogram for byregioner (ByR) fase 1 om midler til prosjektet: «Mer vekst i Grenland – utvikling i by og omland». Deltagelse i byregionprogrammet vil kunne bidra til bedre samordnet næringsarbeid og økt vekst i regionen.

Søknaden ble innvilget og grenlandskommunene er tildelt midler fra dette programmet i 2014, 2015, 2016 og 2017. Alle seks kommuner har formelt godkjent deltagelse i byregionprogrammet og prosjektskissen «Mer vekst i Grenland – utvikling i by og omland» i politisk sak våren 2014 og våren 2015.

Arbeidet som skal gjennomføres er initiert i pågående planer og prosesser:

- ATP-Grenland
- Kommuneplanenes arealdel
- Strategisk næringsplan for Grenland

Prosjektet «Mer vekst i Grenland» har definert følgende overordnede mål: Forsterke samspillet mellom grenlandskommunene for å øke konkurransekraften som næringsregion.

Prosjektets fase 1 er gjennomført i 2014-15. Prosjektet er i fase 2 tredelt:

Delprosjekt 1 omhandler ny strategisk næringsplan for Grenland, herunder kunnskapsgrunnlag og dialogprosesser. Prosjektet har i fase 1 innhentet deler av kunnskapsgrunnlaget gjennom rapporten «Regional analyse for Grenland 2014» og rapport «Mer vekst i Grenland – delprosjekt 1 samfunnsanalyse».

Delprosjekt 2 omhandler regionens næringsarealer og skal i fase 2 gjennomføre følgende:

- Utarbeidelse av en strategi for næringsarealer.
- Etablere et kartverktøy for presentasjon av næringsarealer.
- Utvikling av næringsarealet «Frier Vest».
- Pilotprosjekt for fortetting av næringsarealer.
- Næringsutvikling i sentrum – forstudie.

Prosjektet er en direkte oppfølging av Strategisk næringsplan for Grenland 2012-2015 og Samordnet plan for areal- og transport i Grenland 2025. Prosjektet har i fase 1 gjennomført en kartlegging av regionens

næringsarealer. Næringslivet har hatt en sentral rolle i kartleggingsarbeidet. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Telemark fylkeskommune.

Delprosjekt 3 gjelder deltakelse som pilotregion i Telemarksforskings prosjekt «Skandinavisk vekstkultur». Grenlands hovedmål med deltakelse i prosjektet er å tilegne oss kunnskap som vil være nyttig i kommunene og regionens arbeid for å styre vår attraktivitet som næringsregion. Prosjektet bygger på en hypotese om at vekst i bosetting og/eller i arbeidsplasser kan skyldes god eller dårlig vekstkultur. Vekstkultur skapes av holdninger, verdier og samspillmønstre på stedet. Grenland ser på denne type kunnskap også som svært nyttig i arbeidet med kommunereformen.

2.2.1 «Mer vekst i Grenland» delprosjekt 1 - Strategisk næringsplan for Grenland.

Grenland har hatt en langt svakere vekst enn landsgjennomsnittet de siste 10-15 årene mht befolkningsvekst, vekst i antall arbeidsplasser mm. Grenland har gjort dette til tema for sin deltakelse i Byregionprogrammet (Byr).

Deltakelse i ByR 1 var organisert gjennom de to delprosjektene «Samfunnsanalyse med fokus på næringsliv» og «Kartlegging av næringsarealer».

I samfunnsanalysen, anbefales det å gjennomføre en mer helhetlig analyse, og at en slik analyse ser på muligheter og utfordringer knyttet til næringsstruktur, arbeidsmarked, innovasjon og kompetanse, kommunale tjenester, attraksjonskraft, kulturtilbud, internasjonalisering og samarbeid om næringsutvikling. Samfunnsanalysen anbefaler også at man foretar en omdømmeundersøkelse for Grenlandsregionen, og at det lages en felles strategi for næringsarealer.

Videre viser samfunnsanalysen til at regionen har tatt et viktig skritt i riktig retning med omorganisering av kommunenes felles næringssekskap «Vekst i Grenland IKS». Og at revisjon av en felles strategisk næringsplan er en gylden mulighet til felles politikktutforming og samarbeid i regionen.

Nærmere om delprosjekt 1:

Prosjektnavn: Strategisk næringsplan for Grenland.

Hovedmål: Netto tilvekst av arbeidsplasser og større attraksjonskraft i Grenland.

Resultatmål (hva skal leveres): En ny felles strategisk næringsplan for Grenland (SNP).

Aktiviteter: Arbeidet med ny felles strategisk næringsplan for Grenland kan deles inn i følgende bolker:

Analyse av næringsutvikling i Grenland - utfordringer og muligheter:

For å få en «treffsikker» SNP er det behov for økt kunnskap. I den forbindelse, og som anbefalt i samfunnsanalysen, er det utarbeidet en analyse av næringsutvikling i Grenland - utfordringer og muligheter. Denne analysen vil legges til grunn i det videre arbeidet med SNP. Analysen ser på muligheter og utfordringer knyttet til:

- Næringsstruktur
- Arbeidsmarked
- Innovasjon
- Kompetanse
- Infrastruktur og kommunikasjon
- Kommunale tjenester (Det gode vertskap)
- Attraksjonskraft
- Internasjonalisering
- Samarbeid/fravær av samarbeid av betydning for næringsutviklingen i regionen.

Mer konkret er det gjennomført en litteratur-/kvantitativ studie og intervju-/kvalitativ studie. Herunder spørsmål av typen; har Grenland en framtidrettet næringsstruktur, hvilke faktorer fremmer arbeidsmarkedsintegrasjoner og hvordan scorer Grenland, og oppfatter næringslivet i regionen at Grenland er et godt vertskap for næringsvirksomhet?

Analyse av næringsutvikling i Grenland - utfordringer og muligheter ble i 2015 gjort av MENON etter anbudskonkurranse og endelig versjon levert ViG i desember 2015..

Omdømmeundersøkelse

Som anbefalt i samfunnsanalysen, er det videre gjennomført en omdømmeundersøkelse av Grenland i et næringsperspektiv.

Hensikten var å finne ut hvordan Grenland blir oppfattet både innenfor og utenfor regionen; hva er kunnskapen om regionen, og hva oppfattes som Grenlands sterke og svake sider på områder av betydning for næringsetablering og bosetting. Målgruppene for undersøkelsen var næringslivet (utvalgte bransjer), statlige og offentlige organisasjoner, investorer, finansmiljøer og folk flest. Resultatene vil inngå i kunnskapsgrunnlaget for SNP, men vil også legges til grunn for et målrettet og effektivt markedsarbeid. Herunder vil det utformes tiltak som bygger opp under sterke sider og forbedrer svake sider ved regionen.

Vekst i Grenland IKS var ansvarlig for prosjektet. Også de andre næringselskapene i Telemark, samt Telemark fylkeskommune, var med.

Dialogprosesser

Det vil gjennomføres dialogprosesser med viktige samfunnsaktører som næringsliv, samarbeidsparter og grenlandskommunene i forbindelse med SNP. Dette kan skje gjennom:

Møter med næringsforeninger og nettverk i Grenland, herunder Skien næringsforening, Bamble næringsforening, IKT Telemark, Telemark Offshore og Industricluster Grenland.

Felles dialogmøter med næringsliv og samarbeidsparter, herunder utvalgte bedrifter/enkeltpersoner, Innovasjon Norge, NHO, LO og Telemark fylkeskommune

Grenlandsrådet/felles formannskapsmøte for de seks grenlandskommunene.

Forslag til SNP

Det skrives forslag til SNP i lys av analysen, omdømmeundersøkelsen og innspillene i dialogprosessen.

Forankring

Forslaget til SNP behandles av ViGs egne organer (styret/representantskapet) og legges fram for politisk behandling i grenlandskommunene.

Implementering

Det igangsettes prosesser for implementering av SNP.

Organisering:

Oppdragsgiver: De seks grenlandskommunene.

Prosjektansvarlig (PA): Karianne Resare/Grenlandssamarbeidet

Prosjektleder (PL): Hanne Gro Haugland/Vekst i Grenland

Styringsgruppe: Rådmennene i Grenland.

Arbeidet koordineres med Mer Vekst i Grenland delprosjekt 2.

2.2.2 «Mer vekst i Grenland» - delprosjekt 2 – strategi for næringsarealer.

Innledning

Det skal være attraktivt å drive næring i Grenland! Regionen må derfor ha relevante næringsarealer for alle typer næringsvirksomhet og arealene må ha riktig størrelse og beliggenhet. Kommunene har gått sammen med fylkeskommunen om å fremskaffe en oversikt over næringsarealene som i dag finnes i Grenland, samt vurdere behovet for nye arealer. Kartleggingsarbeidet skal danne grunnlaget for en strategi for næringsarealer som nedfelles i overordnede styringsdokumenter. Kommunenes næringssselskap, Vekst i Grenland, har en sentral rolle i arbeidet. Prosjektet er finansiert av det statlige byregionprogrammet.

Det er knyttet forventninger til at næringsarealpolitikken skal følge opp mål om samordnet areal- og transportpolitikk og at den skal være et aktivt virkemiddel for å sikre næringsutvikling i Grenland. Det er derfor viktig at både næringsperspektivet og ATP-perspektivet reflekteres i prosjektgjennomføringen. Vekst i Grenland vil i stor grad ivareta næringsperspektivet mens kommunene og fylkeskommunen ivaretar ATP-perspektivet og besitter de planmessige virkemidlene for gjennomføring. Med næringsarealer menes i dette prosjektet arealer til industri, lager, logistikk, kontorvirksomheter, tjenesteyting, små og mellomstore bedrifter (SMB), og sentrumsområder. Prosjektet skal ikke avklare handelsarealer, ettersom dette er avklart gjennom ATP-Grenland og ATP-Telemark.

Prosjektet gjennomføres i to faser:

Fase 1- Kartlegging av næringsarealer og kartlegging av næringslivets arealbehov.

Fase 2- Utarbeiding av strategi for næringsarealer

Samarbeid med næringslivet er vesentlig for et godt resultat. Det legges derfor opp til felles workshops og individuelle møter med sentrale næringsaktører. De fleste industribedriftene har utenlandsk eierskap og det er ikke realistisk å få disse i tale. For industrien må det derfor fattes beslutninger basert på generell kunnskap om industribedrifters rammevilkår og behov.

Politisk forankring er også viktig, og da særlig i strategifasen hvor politikktutforming skjer. Politisk forankring skjer løpende gjennom hele prosjektet ved å benytte styringsgruppa for Bystrategi Grenland og Grenlandsrådet. I strategifasen vil det også bli gjennomført et større politisk forankringsmøte.

Kartleggingen gav svar på om regionen har nok næringsarealer til å møte næringslivets behov, og om arealene er riktig lokalisert. Prosjektet vil også gi svar på om det er mulig å gjennomføre en arealpolitikk hvor arealer utnyttes bedre, slik at ikke forventet arealbehov kun blir en framskriving av tidligere trender. Det kan også bli aktuelt å gjennomføre ringvirkningsanalyser.

Strategien vil avklare hvordan regionen skal føre en helhetlig politikk når det gjelder næringsarealer og hvordan man skal balansere målene i bypakka med øvrige målsettinger ift. næringsutvikling.

Mål

Hovedmål

Befolkningsvekst skal skapes ved å velge løsninger som sikrer attraktivitet for bedrifter, beboere og besøkende

Vekst i arbeidsplasser skal oppnås gjennom optimal tilrettelegging for næringslivet

Bærekraft skal skapes ved å velge areal- og transportløsninger som fremmer miljøvennlig transport, trafiksikkerhet, god folkehelse og god samfunnsøkonomi.

Økt konkurransekraft skal oppnås ved å forsterke samspillet mellom grenlandskommunene.

Prosjekt mål

- Sikre samsvar mellom næringsarealreserver og behov.
- Sikre et variert utvalg av ledige næringsarealer med ulike kvaliteter egnet for ulike typer virksomheter.
- Ledige næringsarealer til rett tid
- Sikre effektiv arealutnyttelse av næringsarealer.
- støtte opp under prinsippene for lokalisering i Regional plan for areal- og transport for Grenland.

Resultat mål/ leveranser

Oversikt over næringsarealer i Grenland.

Oversikt over forventet behov for næringsarealer.

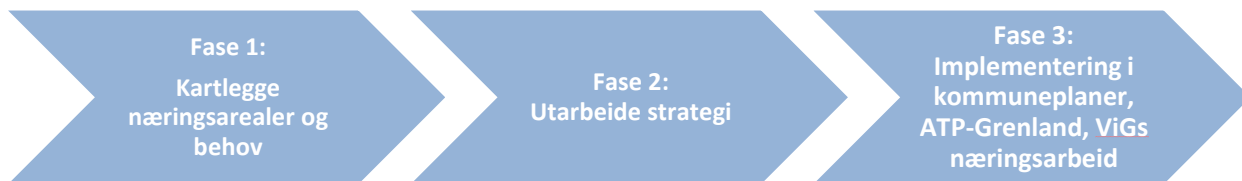
Felles strategi for næringsarealer i Grenland.

Grunnlag for at ViG skal kunne holde oversikt over regionens arealer.

Rammer

Dette prosjektet utgjør fase 2 i arbeidet med næringsarealer. Fase 1; kartlegging, ble gjennomført 2015. I fase 3 skal strategien implementeres i kommuneplaner, ATP-Grenland og i Vekst i Grenlands arbeid med strategisk næringsplan. Prosjektet omfatter ikke næringsarealer til handel ettersom dette temaet ble behørig utredet i forbindelse med Regional plan for samordnet areal og transport i Grenland 2014-2025(ATP-Grenland¹). Tidshorisonten for analysene er 2030.

Arbeidet skal bygge på føringer fra Strategisk næringsplan for Grenland, ATP-Grenland, ATP Telemark, Regionalplan for innovasjon og nyskaping og kommuneplanene. Arbeidet skal foregå innenfor rammene til det nasjonale byregionprogrammet².

Organisering

Oppdragsgiver: Grenlandssamarbeidet og Telemark FK

Prosjektansvarlige (PA): Karianne Resare, Grenlandssamarbeidet og Birgitte Hellstrøm, Telemark FK

Prosjektleder (PL): Telemark fylkeskommune/innleid prosjektbistand fra ekstern konsulent.

¹ www.telemark.no/atp-grenland

² <http://distriktssenteret.no/byregionprogrammet>

Styringsgruppe - Rådmennene i Grenland og fylkesrådmann.

Prosjektgruppe - deltakere fra kommunes planavdelinger, Vekst i Grenland IKS og fylkeskommunene.

Om prosjektgjennomføringen

Næringsarealpolitikken skal både følge opp mål om samordnet areal- og transportpolitikk og den skal være et aktivt virkemiddel for å sikre næringsutvikling. Med næringsarealer menes i dette prosjektet arealer til industri, lager, logistikk, kontorvirksomheter, tjenesteyting, små og mellomstore bedrifter (SMB), ressursutvinning og sentrumsområder. Prosjektet skal ikke omhandle handelsarealer, ettersom dette er avklart i tidligere planarbeid³. Arbeidet gjennomføres i to faser:

Fase 1 - Kartlegging av næringsarealer:

Gjennomført våren 2015.

Fase 2 - Utarbeiding av strategi

Gjennomføres februar 2016 – des. 2016.

Strategien vil avklare hvordan regionen skal føre en helhetlig politikk når det gjelder næringsarealer og hvordan man skal balansere målene i bypakka med øvrige målsettinger ift. næringsutvikling.

Samarbeid med næringslivet

For å få et godt resultat legges det opp til samarbeid med næringslivet. Foruten individuelle møter med sentrale næringsaktører vurderes det gjennomført seminarer.

Arbeidet koordineres med følgende prosjekter:

- Mer vekst i Grenland- Delprosjekt 1: Strategisk næringsplan for Grenland.
- Regional plan for intermodal godstransport i Vestfold og Telemark
- Bystrategi Grenland

Prosjektperiode:

-Oppstart: januar 2016

-Avslutning: 1.kvartal 2017

Rapportering:

Styringsgruppa: ved møter (ca. annenhver måned)

Grenlandsrådet: mars, april og juni 2016

Felles formannskapsmøte: mars 2016

KMD: 15. februar 2016 og 15. februar 2017

Styringsgruppa og administrativ koordineringsgruppe for Bystrategi Grenland holdes løpende orientert om arbeidet.

---

³ Regional plan for samordnet areal- og transport i Grenland, vedtatt 2014

2.2.3 «Mer vekst i Grenland» - delprosjekt 3 – Tillit som vekstdriver i regional utvikling.

Deltakelse som pilotregion i Telemarksforskings prosjekt «Tillit som vekstdriver i regional utvikling». Grenlands hovedmål med deltakelse i prosjektet er å tilegne oss kunnskap som vil være nyttig i kommunene og regionens arbeid for å styrke vår attraktivitet som næringsregion. Prosjektet bygger på en hypotese om at vekst i bosetting og/eller i arbeidsplasser kan skyldes god eller dårlig vekstkultur. Vekstkultur skapes av holdninger, verdier og samspillmønstre på stedet. Vekst i Grenland IKS og Grenlandssamarbeidets sekretariat tar et særskilt ansvar for gjennomføring av de oppgavene som tillegges Grenland som pilotregion.

Formål

Det har over flere år vært en tiltakende interesse i alle de tre skandinaviske landene for hva som skaper attraktivitet. Det har foregått – og det foregår fortsatt – en rekke aktiviteter i de tre landene, med tanke på å identifisere hva attraktivitet er og hvordan den kan skapes/påvirkes. Arbeidet har beveget seg i flere retninger. En av dem går i retning av tillit og toleranse som grunnlag for vekst. Se f.eks. disse lenkene:

http://www.arenafortillvaxt.se/files/PDF/Tillit%20och%20Tolerans_webb.pdf.

<http://www.reglab.dk/regional-udvikling/vaekstkulturens-dna>

https://www.telemarksforsking.no/publikasjoner/detalj.asp?r_ID=2301&merket=5

https://www.telemarksforsking.no/publikasjoner/detalj.asp?r_ID=2097&merket=5

Attraktivitet defineres noenlunde likt i alle de tre landene; Et lokalsamfunns evne til å beholde egne innbyggere (og arbeidsplasser), og tiltrekke seg nye som grunnlag for et vitalt, levende bærekraftig lokalsamfunn.

Tillit er et begrep med litt ulikt meningsinnhold i de tre skandinaviske landene, selv om begrepet fungerer på alle tre språkene. I dette prosjektet bruker vi begrepet slik man på engelsk snakker om *trust*; Eng: *To have trust in-*. Det er et begrep som ofte peker i en gitt retning. Man har tillit *til* noe eller *noen*. Det er derfor en verdi som er *i bruk*. Vårt prosjekt her skal identifisere nærmere hvem som har hvor mye tillit til hvem. Hva er tillit og hvor mye tillit har A til B og C, og omvendt, innenfor et sammensatt aktørbilde.

Prosjektet vil ha tre formål som må ses i sammenheng med hverandre:

- A. Identifisere teoretisk hva tillit i et lokalsamfunn konkret består av og hvordan slik tillit kan bidra til økt attraktivitet.
- B. Identifisere hvilket nivå av slik tillit som eksisterer i de deltakende casekommunene, fordelt på tre målgrupper; private næringsdrivende, ledere i offentlig administrasjon og lokalpolitikere.
- C. Bidra med å utvikle lokale strategier som kan styrke de delene av den lokale tilliten som trenger å styrkes hvert enkelt sted/case.

Aktiviteter og metode

Prosjektet vil følge fire hovedaktiviteter med ulike metodiske grep knyttet til hver av de fire hovedaktivitetene (HA):

HA 1: Teori- og metodeutvikling.

Prosjektet vil utvikle ny kunnskap om tillit som vekstverdi. Kunnskapen vil utvikles sammen med dem den er ment å være til bruk for. Det skal arbeides frem en praktisk-teoretisk forståelse av *hvordan steder kan fremme innovativ og utviklende kultur*.

HA 2: Kollegalæring (likemannslæring).

Prosjektet vil legge vekt på slik læring gjennom faglig fokuserte casesamlinger.

HA 3: Analyser.

Hver deltakende caseregion vil bli analysert på tre måter.

- a) Vi vil foreta en enkel attraktivitetsanalyse av hver deltakende casekommune. Analysen vil avdekke stedets eget handlingsrom i forhold til eksterne/strukturelle betingelser. Fase 1.
- b) Deltakende kommuner vil følges opp med en web-baserte spørreundersøkelse. Den vil følge et standardisert opplegg som gir grunnlag for å sammenlikne tillit på tvers av kommuner både innenfor den enkelte byregion (Norge) og mellom de tre deltakende land. Fase 2.
- c) Fokusgruppeintervjuer hvert sted vil gi grunnlag for å tolke de to forutgående analyseegrepene og kunne avdekke andre særtrekk eller lokale forklaringsfaktorer som det standardiserte opplegget ikke gir rom for. Fase 3.

HA 4: Strategisk verksted.

I slutfasen (fase 3) av prosjektet vil prosjektdeltakerne sitte med kunnskap om hva tillitsfull vekstkultur er, hvordan den kan skapes, og hvilke effekter den kan ha. Det vil foreligge en dokumentasjon for hver enkelt case (sted) score og profil i egen rapport. På bakgrunn av denne kunnskapen vil prosjektet fasilitere et felles strategisk verksted.

Deltakere

Det er påmeldt følgende kommuner/kommuneregioner (Norge).

Sverige:

- Nässjö kommun
- Lycksele kommun

Danmark:

- Rønne kommune
- Ringkøbing-Skjern Kommune
- Lolland kommune

Norge:

- Sunnfjordregionen (Førde, Florø, Naustdal, Jølster og Gaular kommuner)
- Gjøvikregionen (Gjøvik, Søndre Land, Nordre Land, Østre Toten og Vestre Toten kommuner)
- Glåmdalsregionen (Kongsvinger, Eidskog, Grue, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler og Åsnes kommuner)
- Grenland (Skien, Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn og Siljan kommuner)
- Østre Agder (Arendal, Åmli, Gjerstad, Grimstad, Risør, Tvedestrand og Vegårshei kommuner)
- Fredrikstad kommune

Planer for casesamlingene (HA 2)

Foreløpig plan for samlinger, nedenfor. 2016

1. Uke 4; 27. og 28. jan. 2016	Felles casesamling i Drammen
2. Uke 14; 6. og 7. april 2016	Felle casesamling i Sverige, Stockholm
3. Uke 38, 19. og 20. sept. 2016	Felles casesamling på Gardermoen
4. Uke 44. 2. nov. 2016	Felles casesamling i Danmark, København

2017

5. Uke 5, 2. og 3. feb. 2017	Felles casesamling på Gardermoen
6. Uke 13. 28. og 29. mars 2017	Felles casesamling på Gardermoen

Egeninnsats

Prosjektet forutsetter egeninnsats fra casekommunene/regionene.

Prosjektet må forankres i kommunens ledelse. Det forutsettes av prosjektet er gjort kjent og støttes av kommuneledelsen, både administrativt og politisk. Det er også en avgjørende fordel om stedets næringsliv kjenner til- og er motivert for prosjektets formål og kommunens deltakelse. Det informasjonsarbeidet som dette forutsetter, må løses lokalt.

Prosjektet forutsetter deltakelse på casesamlingene med minimum 2, maksimum 8 personer fra hvert case.

Hvert case er forpliktet til å sende inn epostadresser i prosjektets første fase.

- Minimum 50 epostadresser til kommunale ledere og mellomledere. Det beste er om samtlige av de kommunale ledernes epostadresser, sendes inn.
- Samtlige kommunestyrerepresentanter
- Minimum 100 epostadresser til lokale næringslivsledere.

Rapportering/ formidling av resultater

Prosjektet rapporteres/dokumenteres slik:

- Deltakerkommunene får en egen attraktivitetsanalyse som et ppt-dokument innen 30.1.16.
- Deltakerkommunene får en praktisk anlagt teorigjennomgang av tillit som vekstdriver og hvordan slik kunnskap kan brukes i regional/lokalt arbeid med attraktivitet, til første casesamling.
- Deltakerkommunene får en rapport om resultater av epost-survey (tillitsnivå) blant egne respondenter, innen annen casesamling.
- Deltakerkommunene får en sluttrapport om egne og alle andre deltakende kommuners score på prosjektets hovedindikatorer, med gjennomgang av handlingspunkter (utviklet innenfor prosjektet av deltakerkommunene selv) for framtidig attraktivitetsvekst, innen fjerde casesamling.

Informasjonsarbeid

Hver enkelt kommune/region håndterer selv informasjonsarbeid opp mot egen befolkning, lokalt media og andre. Det materiellet som fortløpende utvikles i prosjektet, står deltakerne fritt til å bruke i så henseende.

Felles satsing på barn og unge i Grenland

2.3 Prosjektet: «Talenter for framtida».

Bakgrunn

En tredjedel av de unge i Telemark velger i dag å slutte skolen før videregående er gjennomført. Ettersom arbeidsmarkedet i stadig større grad etterspør dokumentert kompetanse vil mange av disse stå i fare for å få en svak og utrygg tilknytning til arbeidslivet. Å stå utenfor skole og arbeidsliv fører til økt risiko for andre problemer knyttet til rus, psykisk helse og økonomi. Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid er avgjørende for å sikre barn og unge en god oppvekst.

«Talenter for framtida» er en felles, langsiktig satsing på barn og unge i Grenland. Grenlandskommunene Skien, Porsgrunn, Siljan, Bamble, Drangedal og Kragerø, samt fylkesmannen, NAV og fylkeskommunen arbeider sammen for å styrke og forbedre innsatsen overfor risikoutsatte barn og unge, på tvers av kommunegrenser og forvaltningsnivåer.

Administrativ og politisk forankring

Satsingen Talenter for framtida er godt forankret i kommunene i Grenland.

Styringsgruppen i Talenter for framtida består av representanter fra administrativ ledelse i Grenlandskommunene, direktør ved NAV Telemark, fylkesopplæringssjef ved Telemark fylkeskommune og representanter fra fylkesmannen. Styringsgruppen ledes av assisterende fylkesmann i Telemark. Fylkesmannen har arbeidsgiveransvaret for prosjektleder.

Grenlandskommunene har i stor grad forankret Talenter for framtida i strategiske planer og årsplaner. Satsingen er også forankret i regional plan for oppvekst og kompetanse.

Grenlandskommunene og fylkeskommunen har fattet politisk vedtak om tilslutning til satsingen. Det rapporteres jevnlig til politisk nivå om framdriften i Talenter for framtida.

Målsetting og satsingsområder

Kommunene i Grenland og fylkeskommunen har i fellesskap besluttet følgende hovedmålsetting for arbeidet med Talenter for framtida:

Målsetting:

«Gjennom felles satsing på forebyggende arbeid, tidlig innsats og økt samarbeid, skal vi bidra til at flere unge gjennomfører skolen og kvalifiserer seg til arbeidslivet»

Kommunene har bestemt fem satsingsområder i Talenter for framtida:

- Gode overganger (2012-13)
- Foreldresamarbeid (2012-13)
- Færre på passive ytelser (2014)
- Tidlig innsats (2015)
- Tverrfaglig samarbeid (2015)

Metode

Gjennom arbeidet med satsingsområdene i Talenter for framtida har vi kommet fram til en særskilt utviklingsmetode som vi har fått gode tilbakemeldinger på.

Læringsnettverk i kommunene/fylkeskommunen

For hvert satsingsområde settes det ned tverrfaglige arbeidsgrupper i alle kommunene i Grenland, hvor også fylkeskommunen er representert. Arbeidet ledes av en prosessleder fra kommunen.

Arbeidsgruppene jobber etter et *felles mandat* der resultatmål og oppdrag for satsingsområdet er beskrevet. Arbeidsgruppene skal:

- Utarbeide en ståstedsanalyse med nullpunktmåling for satsingsområdet
- Kartlegge forbedringsområder
- Finne fram til virkningsfulle, kunnskapsbaserte tiltak
- Finne fram til måleindikatorer for å måle resultat av tiltakene
- Lage en plan for implementering av tiltakene.
- Rapportere til styret etter en felles rapporteringsstruktur
- Vurdere gjennomføring og resultat

Strategier

Langsiktig fokus

Det finnes ingen raske løsninger på sammensatte utfordringer som frafall fra skolen og risikoutsatte barn og unge. Det har derfor vært viktig med en langsiktig horisont på arbeidet.

Fokus på innovasjon og forbedring av ordinær drift

Fremfor nye prosjekter på siden av sektorene arbeides det med kvalitetsforbedring av den ordinære driften i kommunene. Det er altså de som arbeider med barn og unge i det daglige som i samarbeid vurderer hvilke tiltak det er mest behov for å iverksette i den enkelte kommune.

Erfaringsutveksling

Gjennom felles samling og læringsnettverk legger vi til rette for erfaringsutveksling både mellom kommunene og internt i hver kommune.

Kompetansebygging

Det arrangeres jevnlig samlinger for prosesslederne og arbeidsgruppene for å gi kunnskapspåfyll om satsingsområdene og legge til rette for erfaringsutveksling mellom kommunene. I 2015 har vi etablert et godt samarbeid med Kompetansesenter for rus, region sør (KoRus). I tillegg samarbeider vi med Høyskolen i Telemark.

Forankring

God forankring er avgjørende for å skape varig resultat. Talenter for framtida har etablert en solid forankring både politisk og administrativt i alle kommunene og fylkeskommunen. Talenter for framtida er forankret i fylkesmannens strategiske plan.

TALENTER FOR FRAMTIDA I 2015

I 2015 har Talenter for framtida arbeidet med satsingsområdene Tidlig innsats og Tverrfaglig samarbeid. Det ble gjennomført en oppstartskonferanse i februar, innledet av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Under konferansen ble årets arbeidsgrupper i Talenter for framtida konstituert. De tverrfaglige arbeidsgrupper har siden arbeidet med satsingsområdene i kommunene. For å sikre koordinering og erfaringsutveksling mellom kommune har det vært jevnlig møter mellom prosesslederne som leder arbeidsgruppene.

Resultatmål for tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid

På bakgrunn av beslutninger i styret ble det utarbeidet et felles mandat for Grenlandskommunene. Resultatmålet for satsingsområdene i 2015 fremgår nedenfor:

1. Kommunen/fylkeskommunen skal ta i bruk en helhetlig, kunnskapsbasert modell som sikrer tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid overfor barn og unge. Det skal avklares om det er ønskelig å bruke BTI-modellen i arbeidet med satsingsområdene tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.
2. Kommunens/fylkeskommunen helhetlige modell skal inneholde:
  - a. Kvalitetssystemer med klare rutiner som sikrer at utsatte barn, unge og familier identifiseres så tidlig som mulig og følges opp med nødvendige tiltak.
  - b. Strukturer, rutiner og møtearenaer som sikrer tverrfaglig samarbeid og brukerinvolvering.
  - c. Oversikt over kompetansebehov knyttet til tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid, og en forpliktende plan for kompetanseheving.

Skien kommune

I dette året har Skien kommune hatt en spesiell stilling i Talenter for framtida. Skien kommune har vært en av åtte nasjonale piloter som har utviklet en modell for tverrfaglig samarbeid kalt BTI (Bedre tverrfaglig samarbeid). Skien har vært en viktig bidragsyter overfor de andre kommunene i 2015. Prosjektleder for BTI i Skien har vært i alle kommunene i Grenland og delt erfaringer fra arbeidet. Det er ønskelig å se på om denne metoden kan tas i bruk i de øvrige kommunene.

Questback om tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid

Våren 2015 ble det gjennomført en questback i fem av Grenlandskommunene. Skien har gjennomført en liknende undersøkelse fr kort tid siden og deltok derfor ikke. Undersøkelsen omfattet hele oppvekstsektoren og kartla kunnskap og kompetanse om tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid. Undersøkelsen ble gjennomført i samarbeid med KoRus. KoRus har presentert resultatet for alle kommunene høsten 2015. Rapport fra arbeidet vil foreligge i november 2015.

Gjennom samarbeidet med KoRus vil vi se på mulighetene for å utarbeide en felles kompetanseutviklingsstrategi for i Grenlandskommunene basert på kommunes behov som ble avdekket i kartleggingen. Dette avhenger av at kommunene vedtar å arbeide systematisk for å bedre det tverrfaglige samarbeidet om barn og unge.

Samling for arbeidsgruppene

20. november 2015 ble det gjennomført en felles samling for arbeidsgruppene i samarbeid med KoRus. Siktemålet for konferansen var å utarbeide en handlingsveileder for tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.

Finansiering

Talenter for framtida er hovedsakelig finansiert med midler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Talenter for framtida innvilget hver Grenlandskommune kr 100 000 til arbeidet med årets satsingsområder i 2015.

RESULTATER

- Som en følge av arbeidet med Talenter for framtida har kommunene og fylkeskommunen iverksatt en rekke tiltak for å forbedre innsatsen innenfor satsingsområdene som til nå er behandlet; foreldresamarbeid, gode overganger og færre på passive ytelser. Det vises til rapportene fra kommunene på www.talenterforframtida.no Høyskolen har nå fått i oppdrag å kartlegge gjennomføringen av tiltakene og vurdere resultatet av arbeidet. Se punktet om følgeprosjekt nedenfor.
- Gjennomføringen i videregående opplæring i Telemark har økt svakt over de fire siste årene fra 67 % til 71 %. (Gjennomstrømming i vgo, fem år fra oppstart. Kilde: SSB). Sannsynligvis er den økte gjennomføringen resultat en rekke ulike forhold. Det er imidlertid grunn til å tro at et samlet fokus på frafallsproblematikken i Telemark de siste årene bidrar til å gi økt gjennomføring på sikt.
- NAV har styrket innsatsen overfor unge med nye tiltak i linja; Ungteam, Talenthuss, Fra Talent til fagarbeider, Ung inn, Praksisplass med mentor, Henvisningsteam m.m.
- Den felles satsingen på barn og unge i Grenland har vakt nasjonal oppmerksomhet, og ble presentert for direktoratene og landets fylkesmenn i oktober 2015.

Det er for tidlig å si noe om de langsiktige effektene av satsingen. Et viktig fokus framover er derfor resultatoppfølging og kartlegging av tiltakene som er gjennomført i kommunene.

FØLGEPROSJEKT

Det er inngått et formalisert samarbeid mellom Høyskolen i Telemark og Talenter for framtida. Gjennom samarbeid med Høyskolen vil vi styrke den faglige satsingen om Talenter for framtida.

Høyskolen skal undersøke hvordan tiltakene i de tre første satsingsområdene i 2015 er gjennomført og gi faglige anbefalinger for veien videre. Det skal utarbeides en rapport fra arbeidet som skal ferdigstilles ved årsskiftet. Rapporten vil bli lagt fram for politisk behandling.

Følgeprosjektet benytter samme struktur som hovedprosjektet mht styringsgruppe og organisering, og finansieres med fylkesmannens prosjektskjønnsmidler.

Prosjektet ønsker om å få utarbeidet en rapport også fra de to siste satsingsområdene; Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid i løpet av våren 2016. Rapporten planlegges lagt fram under en nasjonal konferanse som planlegges i Telemark høsten 2016. Det er ventet at rapporten vil være av nasjonal interesse. De omsøkte midlene skal gå til finansiering av rapporten og gjennomføring av den nasjonale konferansen i 2016.

Helse

2.4 Likemannsarbeid i Grenland

Prosjektets navn: Å skape bærende og nærende relasjoner (likemannsarbeid)

Prosjekteier:

A-Larm i samarbeid med:

Klinikk for psykisk helsevern og rusbehandling ved Sykehuset Telemark HF

Borgestad klinikken

De 6 kommunene i Grenland

Mer om A-larm: <http://a-larm.no/om-a-larm>

Hovedutfordringene i tjenestetilbudet innen rusbehandling i dag

Telemark scorer høyt på bruk av rusmidler (over landsgjennomsnittet - jfr. Brukerplan 2013).

Grenland skiller seg ut fra resten av Telemark når det gjelder personer med alvorlig funksjonssvikt. Mange er unge, har lav sosial fungering og manglende nettverk.

Telemark har mer sosiale problemer enn landet for øvrig dette bekreftes av levekårsundersøkelsen (2015).

Personer med rusrelatert problematikk trenger ofte tett og individuell oppfølging for å gjennomføre et langsiktig behandlings og rehabiliteringstilbud. Dette på bakgrunn av svingende motivasjon som relaterer seg til; ventetid for oppstart av behandling, helheten i behandlingsskjeden, (forvern – behandling og ettervern), manglende tro på at rehabiliteringen fungerer som ønsket for deltakerne.

Vi tror at vår unike samarbeidsmodell vil kunne svare opp disse utfordringene på en god måte.

Prosjektet er forankret i følgende nasjonale strategier:

Prosjektet er i tråd med helsepolitiske føringer knyttet til pasientens helsetjeneste og i tråd med ønske om å styrke frivilligheten. Samt de nasjonale føringene som ligger i opptrappingsplanen for rusbehandling, fritt behandlingsvalg, Stortingsmelding 26; Fremtidens primærhelsetjeneste, Nasjonale føringer lagt i Veilederen - *Sammen om Mestring* (IS 2067) og Internasjonalt mye fokus på *Recovery* (England -peer support).

Hensikten med prosjektet:

Vi ønsker å utvikle og prøve ut en ny samarbeidsmodell for å oppnå bedre resultater og oppfølging av personer med rusrelatert problematikk. Det vil være 6 kommuner, to aktører fra spesialisthelsetjenesten (tverrfaglig spesialisert rusbehandling og psykisk helsevern) og brukerorganisasjonen A-larm som vil delta i dette samarbeidsprosjektet.

I samarbeidsmodellen ønsker vi å ansette likemenn.

En likemann er en person som sammen med deltakeren kan dele erfaringer, praktisk kunnskap og følelsesmessige opplevelser. Likemannsarbeidet vil i prosjektet være et ønsket supplement til tilbudet i den ordinære helse- og omsorgstjenesten.

Denne samarbeidsmodellen er en helt ny og unik modell.

Gjennom å utvikle denne modellen vil vi å bidra til et mer sømløst og helhetlig behandlings- og rehabiliteringstilbud forankret i brukerkompetanse.

Vi ønsker gjennom dette prosjektet å få til følgende:

- Gjensidig kompetanseoverføring og forståelse for hverandres roller og funksjoner.
- Skape mer sammenheng og helhet i behandling/rehabiliteringsskjeden.
- Likemannen skal være en motivasjonsfaktor.

- Deltakerne skal aktiv bidra inn i sitt behandlings og rehabiliterings forløp, fordi dette engasjementet og inkluderingen ”skaper tillit , trygghet og styrker motivasjonen .
- Styrke samhandlingen mellom de ulike aktørene i et slikt forløp.
- Skape bærende relasjoner som ikke er avhengig av kontortid.
- Ha et styrket fokus på tidlig intervensjon og forebygging.
- Helsetjenestene nyttiggjør seg likemenn i større grad som et nyttig supplement i behandlingen / rehabiliteringen.
- Styrke livskvaliteten.
- Myndiggjøring av deltakerne.

For at andre skal kunne lære av våre erfaringer har vi etablert et forsknings samarbeid med Høyskolen Sørøst- Norge ved professor Bengt Carlson.

Prosjektet skal gjennomføre slik:

Prosjektet skal gjennomføres med representanter for de ulike samhandlende aktører i styrings- og prosjektgruppen. Ønsker å ansette egen prosjektleder i 100 % stilling til dette arbeidet.

Vi har knytte til oss et forskningsmiljø som skal følge prosjektet.

Prosjektet skal dessuten oppnå:

Økt bruk av individuell plan(IP).

Økt bruk av kriseplaner/tilbakefallsforebyggende plan.

Redusere tilbakefall.

Redusere drop-out i behandlingsskjeden.

Økt score på livskvalitesparameter.

At større antall personer med rusrelatert problematikk øker sitt yrkes og samfunnsengasjement.

Redusert bruk av rusmidler.

Målgrupper for prosjektet: Alle som har et rusproblem og som ønsker endring.

Tidsramme: Det er ønske om et tre årig prosjekt før endelig beslutning om varig drift fattes.

Økonomi: Årlig budsjett og finansieringsplan

Budsjett			Finansieringsplan	
Kostnadsart	Spesifikasjon	NOK	Kilde	NOK
Prosjektledelse	100%	750 000	Ulike tilskuddsmidler	500 000
Likemenn	2,5 årsverk	1 300 000	Folkehelsemidler	100 000
Forsker		500 000	Tilskudd kommunalt rusarbeid	1 600 000
Driftsutgifter	Reiser m.m.	150 000	Egenandel spesialisthelsetjenesten	300 000
Veiledning	Likemenn, prosjektleder	300 000	Egenandel kommuner	300 000
Utdanning	Likemenn	100 000	Egenandel Alarm	100 000
Leie av kontor		50 000	Annen ekstern finansiering	150 000
Sum ekskl. mva.		3 150 000	Sum ekskl. mva.	3 150 000

Tjenesteyting og myndighetsutøvelse

2.5 Felles e-læring i Grenlandssamarbeidet

Bakgrunn

KommIT er programmet for IKT-samordning i kommunesektoren. KommIT eies av KS og har gjennom sitt arbeid som et av målene sine å utvikle økt kommunal IKT-kompetanse. De har utviklet en digital læringsarena for kunnskapsdeling og kompetanseutvikling for alle norske kommuner, fylkeskommuner og kommunale foretak; KS læring.

Prosjektet «KS læring i Grenlandssamarbeidet» vil bygge videre på arbeidet som er gjennomført i prosjektet «Læringsløpet i Telemark, Kongsbergregionen og Vesterålen», et KommIT prosjekt. Prosjektet var basert på modell for strategisk kompetanseutvikling, har omfattet utvikling og drift av læringsløp, praktisk metodikk, og utvikling av innhold tilrettelagt for deling med andre kommuner/regioner. Etablering, implementering og utprøving av dette som digital læringsplattform med mulighet for integrasjon til kursadministrativt system og system for kartlegging av ansattes realkompetanse og praktisk utprøving av læringsløp gjennom konkrete opplæringsaktiviteter, vil stå sentralt i prosjektet.

Gjennom prosjektet er det gjennomført en pilot i Skien kommune. De har gjennomført et læringsløp/ e-læring i medisin håndtering, og erfaringene fra piloten er gode.

For mer info om KS Læring: <https://kurs.kommit.no/>

Kompetansenettverket i Grenland har et allerede etablert samarbeid om felles kompetanseheving. Kompetansenettverket samarbeider med daglig leder i Grenlandssamarbeidet. Denne har bl.a. vært deltaker i prosjektet «Læringsløpet i Telemark, Kongsbergregionen og Vesterålen». Kompetansenettverket i Grenland vil i 2015 arrangere kurs som blir åpnet for deltakere fra alle Grenlandskommunene. Nettverket har videre et ønske om å se på mulighetene ved en felles videre satsning på KS sin løsning for e-læring som et felles tiltak i Grenlandssamarbeidet, og har med bakgrunn i dette utarbeidet mandat/prosjektplan for «e-læring i Grenlandssamarbeidet». HR/Personalsjefnettverket i Grenland vil være styringsgruppe i prosjektet, og har gjennomgått og godkjent mandat/prosjektplan.

Gjennom prosjektet «e-læring i Grenlandssamarbeidet» ønsker vi å samarbeide om fornying av prosessene som er knyttet til kompetanseutvikling. Vi ønsker å se nærmere på hvordan kommunene kan oppnå gevinster gjennom å samarbeide om kompetansetiltak og hvordan disse kan organiseres og styres videre på en god måte. Vi vil gjennom prosjektperioden vurdere ulike modeller for organisering som sikrer effektiv implementering og gjennomføring av opplæringsaktiviteter ved bruk av den digitale læringsarena KS Læring for kommunene i Grenlandssamarbeidet.

Vi vil videre utvikle felles modell/metode for implementering av e-læring i samarbeid med andre regioner og KS Læring/KommIT. Vi vil gjennom prosjektperioden kartlegge fagområder som er aktuelle for videre utvikling av e-læring for felles bruk og deling på læringsplattformen. Gjennom prosjektet vil det også gjennomføres opplæring, slik at Grenlandskommunene tilegner seg teknisk kompetanse i bruk av KS læring. Som et ledd i den strategiske kompetanseutviklingen i kommunene i Grenlandssamarbeidet skal de gjennom dette prosjektet få støtte til å gjennomføre e-læring innenfor et aktuelt fagområde som pilot.

Effekt mål

Kommune-Norge samler nå sin kunnskap på en felles digital læringsarena, KS læring. Hensikten med denne løsningen er at den skal brukes til å tilføre, utvikle og dele kunnskap fritt mellom kommunene. Gjennom en felles satsning på implementering og bruk av løsningen gjennom prosjektet vil kommunene i Grenlandssamarbeidet sikres støtte i dette arbeidet. Å organisere dette som et felles prosjekt vil være en rimeligere løsning med tanke på ressursbruk enn om hver kommune skulle organisert dette selv.

- Bruken av E-læring, basert på fremtidsrettede digitale verktøy og nasjonal deling av ressurser, skal støtte et systematisk arbeid med utvikling og vedlikehold av organisasjonens og den enkelte ansattes kompetanse.
- Øke den kommunale IKT-kompetansen.

Vi ønsker gjennom prosjektet å se på om portalen KS læring vil kunne dekke kommunenes totale behov for e-læringsløsning fremover. God kvalitet på det faglige innholdet i e-læringsportalen vil være avgjørende for valg av løsning. KS læring legger opp til direkte kontakt med utvikler av innholdet/ e-læringen, og gjennom prosjektet ønsker vi å se nærmere på kvalitetssikring av innholdet. Læringsportalen har identitetshåndtering basert på nasjonal eID og rollestyring etter kommunale behov. Bruken av KS læring kan måles gjennom statistikk for gjennomførte digitale kurs. Dette vil kunne gi ledere et godt styrings- og målingsverktøy i kompetanseutviklingsarbeidet.

Kostnader vil være et annet viktig moment prosjektet vil se på. KS læring vil være en rimelig e-læringsløsning å bruke for kommunene, (det er skissert prising etter folketall). KS læring vil videre også kunne brukes som løsning i e-lærings aktiviteter mot innbyggerne.

Resultat mål

Prosjektet skal sikre støtte til kommunene i arbeidet med å implementere og bruke E-læring på en god og effektiv måte. E-læring som tiltak i kompetanseutviklingen vil kunne gi høyere gjennomføringsevne i kommunal tjenesteproduksjon og dermed styrke kvaliteten og effektiviteten i kommunene.

Drivere/ kritiske suksessfaktorer

- Prosjektet er et tiltak i handlingsplanen for Grenlandssamarbeidet for 2015
- Finansiering av prosjektledelse/tildeling av prosjektmidler
- Strategisk forankring
- Klare mål
- Organisatorisk forankring
- Riktig ambisjonsnivå
- Lære av egne og andres erfaringer
- Kompetanseutvikling må vurderes som en lønnsom investering (investering vs. utgift).

For å sikre god forankring og fremdrift i arbeidet med å implementere KS læring i kommunene i Grenlandssamarbeidet er det i en implementerings- og oppstartsfase engasjert en felles prosjektleder som koordinerer dette arbeidet. Prosjektleder samarbeider tett med daglig leder i Grenlandssamarbeidet og HR/Personalsjefnettverket, samt Kompetansenettverket i Grenland.

Organisering

Eier og beslutningstaker: Rådmannskollegiet i Grenland
Prosjektkoordinator: Daglig leder Grenlandssamarbeidet
Styringsgruppe: HR/personalsjefnettverket i Grenland

Prosjektansvarlig: Personalsjef i Porsgrunn Heidi Gule
 Prosjektleder: Kjetil Aanonsen Strandi
 Arbeidsgruppe: Kompetansenettverket i Grenland, og/eller kommunens valgte ressurs

Prosjektperiode

Oppstart: april 2015

Prosjektslutt: desember 2016 (opprinnelig april 2016 – se under)

Milepæler

Nr.	Dato	Milepæl
1	01.04.2015	Prosjektleder engasjert.
2	10.06.2015	Prosjektplan vedtatt i Styringsgruppen.
3	01.08.2015	Skisse til modell for organisering, implementering og gjennomføring av opplæringsaktiviteter ved bruk av e-læring utarbeidet.
4	01.09.2015	Kartlegging av behov for e-læring innen aktuelle fagområder gjennomført, samt valg av pilot e-læring foretatt.
5	01.10.2015	Opplæring i teknisk kompetanse og bruk av KS Læring til kommunene gjennomført.
6	15.01.2016	Årsrapport tidsforbruk levert.
7	15.06.2016	Lederutvikling: tilbud om hvordan ta i bruk KS Læring gitt ledere.
8	15.06.2016	Kvalitet: mal for gode e-læringer utviklet.
9	01.09.2016	Lederutvikling: grunnpakker av opplæringstilbud utviklet og kommunisert til ledere.
10	01.11.2016	Sårbarhet: doblet kapasitet av superbrukere
11	31.12.2016	Sluttrapport utarbeidet.

Økonomi

Kostnad	Beløp
Prosjektledelse ca 50% stilling (lønn inkludert sosiale kostnader)	350 000
Gjennomføring av opplæring	50 000
Forlengelse av prosjektperioden (se under)	155 000
Sum prosjektkostnader	555 000

Egeninnsats

Egeninnsatsen vil i stor grad være knyttet til deltakelsen fra kommunene og omfatter forankring og oppfølging av prosjektet i egen kommune, arbeid i Kompetanseforum og HR/Personalsjefnettverket, deltakelse i utprøving av løsningen, felles opplæringsaktiviteter mv. Dette vil kunne omfatte et betydelig antall personer. Det vil legges vekt på at ingen enkeltpersoner får et urimelig stort arbeidsomfang.

Forlengelse av prosjektperioden

Prosjektgruppen har jobbet helt i henhold til prosjektplanen som ble satt for prosjektet, men vi ser at KS læring ikke var et så ferdig produkt som man kanskje trodde og at man derfor har brukt mye tid på også andre oppgaver enn det som opprinnelig lå i prosjektet.

Det er en god, men uferdig løsning som i stor grad krever dugnadsinnsats fra kommunene for å utvikle løsningen videre.

Vi ser at løsningen er såpass teknisk og konseptuell komplisert at det må brukes mer tid en antatt på å lære opp nøkkelpersonell, samt utvikle løsninger av administrativ og kommunikasjonsmessig art for å sikre implementering og en god overgang til drift. Det er viktig at man får hentet ut gevinster for det grunnarbeidet som er lagt ned.

Vi ser et behov for å følge prosjektet tett utover i 2016, siden det fortsatt er uklart hvordan KS ønsker å organisere / drifte løsningen KS Læring. Dette skaper usikkerhet og krever større kontaktflate/informasjonsinnhenting og kommunikasjon for å holde drivet i prosjektet.

Prosjektet ønsker – forutsatt at det gis økonomisk støtte - å forlenge prosjektperioden fra slutt 1.4.2016 til slutt 31.12.2016.

Økonomi:

Det forutsettes at det er mulig å få økonomisk støtte i de ekstra 9 mnd, men for 20% stilling istedenfor 50% stilling=

140 000 i 9 mnd = kr. 105 000,-

+ 50 000,- for opplæring

= totalt kr. 155 000,- for utvidelse av prosjektperioden

2.6 Prosjekt for statistiksamarbeid og grenlandsbarometer

Statistisk materiale benyttes av kommunene i økende grad til dokumentasjon, forståelse av egen tjenesteproduksjon, som grunnlag for planlegging og til administrativ styring og politisk ledelse. Flere offentlige og private leverandører produserer og tilbyr statistisk tallmateriale og utvalgte sett med indikatorer, for å dokumentere status og utvikling i kommunene på ulike samfunnsforhold og deres tjenesteproduksjon. Kommunene i Grenland har gjort ulike valg og hatt ulik kapasitet og kompetanse til å bygge opp egne dokumentasjonsprogram på tjenesteproduksjon og samfunnsforhold.

Det er ønskelig å tilby statistisk materiale som i større grad baserer seg på lokale forutsetninger, og som kan bidra til å belyse aktuelle problemstillinger i Grenland og i den enkelte kommune.

En administrativ gruppe ble i 2009 etablert med representanter fra de seks kommunene. Oppgaven var å utrede etableringen av et felles statistikk- og analysekontor for grenlandskommunene. Arbeidsgruppen avsluttet sitt arbeid i mai 2009 med en utredning og anbefaling til rådmannskollegiet.

Rådmannsmøtet i Grenlandssamarbeidet besluttet 30. oktober 2012 å starte opp arbeidet med en felles gjennomgang av noen utvalgte tjenesteområder i kommunene, basert hovedsakelig på KOSTRA-tall. Hensikten var å oppnå økt forståelse, kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen, gjennom samarbeid og sammenligninger mellom kommunene. Ønsket var å etablere et årlig Grenlandsbarometer, som et faktabasert verktøy for gjensidig læring og identifisering av forbedringsområder.

Under rådmannsmøtet i Grenlandssamarbeidet 17. desember 2012 ble det enighet om å gjenoppta dette arbeidet. Mandatet for prosjektet ble nedfelt i et eget prosjektmandat i Grenlandssamarbeidet, datert 21. mars 2013, og inngikk i Handlingsplan for Grenlandssamarbeidet 2013. Prosjektarbeidet startet opp våren 2013 og prosjektgruppen la frem sitt Beslutningsgrunnlag for opprettelse av felles statistikk- og analysekontor for rådmannsmøtet 4. november 2013.

Prosjekt mål

Effekt mål for hovedprosjektet

Økt kvalitet og bedre effektivitet i kommunenes tjenesteproduksjon.

Resultat mål og oppgavespesifikasjon for hovedprosjektet

1. Sikre god kvalitet i eget innsamlet tallmateriale.
2. Sikre hurtig levering av data/tallmateriale som kan belyse aktuelle problemstillinger.
3. Sørge for god kostnadseffektivitet i den enkelte kommune på oppgaver knyttet til datafangst, presentasjon og dels anvendelse av statistisk materiale. Det vil si:
  - a) Fordele lisensutgifter på IT-verktøy.
  - b) Inngå gunstige innkjøpsavtaler på grunnlagsdata (blant annet grunnkretsdata).
  - c) Redusere samlet årsverk innsats i kommunene på disse oppgavene.
  - d) Redusere behovet for innkjøp av eksterne tjenester.
4. Legge til rette for gode sammenligningsmuligheter mellom grenlandskommunene gjennom utarbeidelse av et Grenlandsbarometer.
5. Styrke kommunenes samlede kompetanse i arbeidet med eget statistisk tallmateriale, og på datafangst, presentasjon og analyse.
6. Sikre forvaltning av Grenlandsbarometeret som et løpende verktøy for kommunene og kommunesamarbeidet.
7. Grenlandssamarbeidet vil jobbe med Regjeringens kommunereform. I den forbindelse kan det bli aktuelt å benytte ressurser knyttet til dette prosjektet i form av statistikk- og analysebistand.

Rammer

Prosjektet startet 1. januar 2014 og avsluttes 31. desember 2016. Det leveres i den forbindelse en sluttrapport.

Omgang og avgrensning

Grenlandsbarometeret er etablert som et faktabasert verktøy for gjensidig læring og identifisering av forbedringsområder innenfor Grenlandssamarbeidet.

Første utgave av Grenlandsbarometeret ble lansert i november 2015- se link: [Grenlandsbarometeret](#)

Prosjektet skal produsere det årlige Grenlandsbarometeret i tre ulike format med tilhørende verbal presentasjon i kommunene og aktuelle fora. Datakilde: KOSTRA supplert med tilhørende samfunnsdata. Rådata kjøpes inn i delvis bearbeidet form fra ekstern leverandør. Barometeret dekker 8-10 kommunale tjenestoområder.

Barometeret produseres i tre format tilpasset målgrupper (basert på samme data):

- a) Oversiktsbarometer for Grenlandsregionen i sammenligning med andre regioner. Målgruppe: Samfunnsaktører og øvrige interesserte.
- b) Detaljert barometer med tilhørende grunnlagsdata for analyse. Målgruppe: Kommuneadministrasjon.
- c) Styringsdata til kommunenes styringsdokument (handlingsprogram, årsberetning med mer). Leveres med innhold og form etter avtale med den enkelte kommune. Målgruppe: Politikere og øvrige samfunnsaktører.

Prosjektet skal videre utrede og prøve ut mulige øvrige faste driftsoppgaver og tjenester:

1. Tilby kommunene utvidet analysebistand på deres tjenesteproduksjon for økt forståelse, kostnadseffektivitet og mulige forbedringstiltak.
2. Tilby statistikk/analyser basert på utvidet brukt av særskilt utviklet programvare for blant annet befolkningsprognoser på ønskede plansoner, konsekvensanalyser av lokale planforutsetninger, kapasitetsanalyser av kommunale tjenester.
3. Utarbeide benchmarking på sammenlignbare virksomheter (eksempel sykehjem og skoler) innen og mellom kommunene.
4. Vurdere en utvidet statistisk presentasjon av den enkelte grenlandskommune på Internett.
5. Tilby kompetanse/veiledning og programvarebistand til kommunene for gjennomføring og oppfølging av elektroniske spørreskjemaundersøkelser.
6. Bistå kommunene (etter bestilling) med statistisk materiale hentet fra offentlig tilgjengelige databaser.

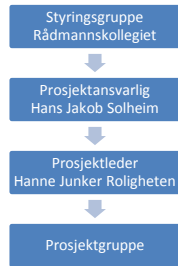
Planen kan endres underveis i prosjektet, dersom det er behov for det.

Organisering

Prosjekteiere: Skien kommune, Porsgrunn kommune, Kragerø kommune, Drangedal kommune og Bamble kommune.

Prosjektkoordinator: Grenlandsamarbeidets sekretariat

Organisasjonskart:

Prosjektgruppen består av medlemmene:

Kommune/organisasjon	Navn	Rolle
Grenlandssamarbeidet	Hanne Junker Roligheten	Prosjektleder
Porsgrunn kommune	Hans Jakob Solheim	Prosjektansvarlig og prosjektmedlem
Bamble Kommune	Per Kristian Nilsen	Prosjektmedlem
Drangedal kommune	Jens Brødsjømoen	Prosjektmedlem
Kragerø kommune	Øistein Dahlskås	Prosjektmedlem
Skien kommune	Eva Wærstad	Prosjektmedlem

Rapportering

Rapporteringsstrukturen følger prinsipielt organisasjonsstrukturen.

Prosjektgruppen skal levere sluttrapport innen 31. desember 2016.

Det rapporteres til styringsgruppen i forbindelse med godkjenning av prosjektplan, årsrapport, underveisevaluering, og i forbindelse med sluttrapport og eventuelt sluttevaluering.

Milepæler

Nr.	Milepæler	Dato
HM1	Evaluerer og videreutvikler første nettutgave av Grenlandsbarometeret	15.06.2016
HM2	Utveksle kunnskap/erfaring og etablere samarbeidsrelasjoner innenfor felles tjenesteområder hva gjelder statistikk og analyse	31.12.2016
HM3	Drøfte og tilrå hvordan statistiksamarbeidet og Grenlandsbarometeret kan videreføres etter prosjektslutt	01.06.2016
HM4	Legge frem andre utgave av Grenlandsbarometeret	31.08.2016
HM5	Prosjektevaluering	Høst 2016
HM6	Forvaltningsplan Grenlandsbarometeret	Høst 2016
HM7	Sluttrapport Beskrivelse av gjennomførte aktiviteter Forvaltningsplan Grenlandsbarometeret Vurdering av fremtidig statistikk- og analysesamarbeid	31.12.2016

Fremdriftsplan 2016

Fase	Aktivitet	2016											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Løpende statistikkoppgaver													
Oppstart	Mandat, prosjektleder, prosjektorganisasjon, oppstartsmøte og prosjektplan												
Analyse- og utviklingsfase	Drøfte behov, velge tjenestekområder og indikatorer, vurdere kjøp av data fra ekstern leverandør, sammenstilling og analyse												
Levering	Levering av Grenlandsbarometer												
Evaluering	Underveisevaluering												
	Sluttevaluering												
Rapportering	Underveisrapportering												
	Sluttrapportering												
Prosjektgruppemøter													
Rapportere til styringsgruppe													

Økonomi

Lønnsmidler til prosjektleder	710.000
Diverse utgifter til barometeret	100.000
Adm.utgifter	100.000
Sum	910.000

Prosjektet er søkt finansiert med statlige skjønnsmidler og egeninnsats fra prosjektdeltakerne. Det forutsettes at medgått arbeidstid, reiseutgifter, materiell osv. i hovedsak dekkes innenfor prosjektdeltakernes (kommunenes) egne budsjetter.

Kontrakter og avtaler

Avtaler om personalressurser til prosjektet

Avtaler om innkjøp av varer og tjenester til prosjektet

Gjelder fremtidige avtaler om nettpubliserings, kjøp av rådata og Kompas.

2.7 «Grenland brann- og redningstjeneste 2020» – utredning

Bakgrunn og behov

Porsgrunn bystyret fattet følgende beslutning 12. desember 2013:

«På grunn av signaler fra DSB sin brannstudie, som kan innvirke på kommunal organisering av brannvesenet, i forhold til robusthet i beredskapssammenheng – undersøkes muligheten for å inngå et interkommunalt samarbeid om brannberedskap i Grenland.»

Bamble og Skien kommuner har besluttet å delta i en utredning på grunnlag av dette vedtaket. Kragerø har senere kommet med i prosjektet og Drangedal er invitert inn fra februar 2016.

«Brannstudiet» legger følgende viktige forhold til grunn for sine vurderinger, som også er lagt som grunnlag for dette mandatet:

- *Brannvesenet skal være et kommunalt ansvar.*
- *Dagens krav til innsatstid videreføres, dette medfører at dagens brannstasjonsstruktur kan opprettholdes.*
- *Dagens krav til bemanning av forebyggende personell må opprettholdes.*

Brannstudien sier omtrent intet om forholdet mellom kommunal beredskapsansvar og Industrivernets beredskap. Det finnes derfor ingen styringssignaler i «Brannstudiet» på dette punkt.

Prosjektmål

Prosjektet skal ende opp med en utredning, et forslag til framtidig organisering som skal gi et godt beslutningsgrunnlag for lokale myndigheter.

Rammer

Utredningen skal vurdere et samarbeid i regionen innenfor de oppgaver og plikter som er nedfelt i Brann- og eksplosjonsvernlovgivningen.

Mandat

Prosjektet skal:

- Utrede alternative organisasjonsmodeller for et felles brann- og feievesen innenfor brannvesenets ansvars- og tjenesteområder (både hva angår beredskap, forebyggende og feievesenet).
- Utrede alternative samarbeidsmodeller av brann- og redningstjenesten.
- Utrede fordeling av oppgaver og evt. fagområder mellom brannstasjoner og kommuner
- Utrede hvilke tjenester som bør ytes fra en eller flere av kommunene.
- Anbefale blant vurderte alternativer.
- Utredningen, alternativer og forslag skal være åpne for utvidelse av samarbeidet med flere kommuner.

Avgrensning

Oppgaven favner i utgangspunktet et begrenset geografisk område og et begrenset fagområde. Samarbeidsløsninger med andre aktører skal beskrives.

Prosjekteier er kommunene Bamble, Kragerø, Porsgrunn og Skien (og Drangedal fra 2016).

Styringsgruppen (SG) består av representanter fra kommunalsjefsnivå i kommunene.

Prosjektansvarlig (PA): SG er prosjektansvarlig

Prosjektleder (PL): Brannsjef Nicolay Underthun, Porsgrunn

Prosjektgruppe (PG) (per. Jan 2015):

Brannsjef Nicolay Underthun, Porsgrunn

Brannsjef Morten Meen Gallefos, Bamble

Brannsjef Anne Lise Lønne, Kragerø

Brannsjef Guttorm Liebe, Skien – prosjektgruppas skribent

Tillitsmann Frode Halvorsen, Porsgrunn Maskinistforening

Tillitsmann Morten Nilsen, Bamble Brannkorps forening

Tillitsmann Knut Rune Hansen, Skien Brannkorps forening

Tillitsmann NN, Kragerø

Samarbeid

Prosjektgruppa er selvstendig, forutsettes å innhente løpende informasjon og råd fra ansatte og andre det angår.

Ingen formelle samarbeidspartnere som det skal rapporteres til eller innhentes skriftlig uttalelse fra.

Informasjon og brukervedvirkning

Målgrupper: Ansatte i de 4 (5) brannvesenene. Lokalpolitikere i de 4 (5) kommunene

Brukermedvirkning i prosjektfasen: Tillitsvalgte deltar i prosjektgruppa

Informasjonstiltak

Porsgrunn bystyre er gitt særskilt informasjon i siste møte før sommeren 2014.

Jevnlig informasjon til rådmennenes ledergrupper (SG)

Jevnlig informasjon til ansatte i de respektive brannvesen (PG)

Møtevirksomhet

Prosjektgruppa (PG) har avholdt til sammen 4 møter.

Styringsgruppa (SG) har avholdt til sammen 2 møter.

I tillegg har leder og sekretær hatt ett møte med rådmannskollegiet i Grenland.

Prosjektbudsjett

De forutsettes at hver av de deltagende kommunene dekker sine respektive kostander, fravær mm.

Behov for ekstern bistand tas opp med SG i det enkelte tilfelle.

Produksjon

Utredningen revideres etter hvert som kartlegginger og andre opplysninger og vurderinger blir produsert eller fatet vedtak om. Ved utgangen av 2015 var siste utgave nr. 9.

I løpet av 2015 ble følgende kartlegginger, beregninger og vurderinger ferdigstilt:

- SWOT-analyse er gjennomført
- «Løypemelding» er sendt kommunene våren 2015
- ROS-kart for Bamble og Kragerø er ferdigstilt
- Økonomiske beregninger for alle deltagende kommuner er ferdig
- Framskrivning av folketallsutviklingen i tettstedet Grenland.
- Justeringer av oppgaveomfang.
- Vurdering av brannstasjonsstrukturen i framtida i Grenland

Krav til framdrift

Styringsgruppa ønsket en konkret framdriftsplan for utredningen høsten 2015, ved å be om at utredningen ble ferdigstilt uavhengig av evt kommunesammenslåinger.

Dette ble fulgt opp i møte i møtet med Rådmannskollegiet den 11. nov. 2015, som fattet følgende vedtak:
Rådmannskollegiet ber prosjektet og brannsjefskollegiet gå videre med arbeidet og komme med en anbefaling. Det tas sikte på en endring med virkning fra 2020. Prosjektet bes legge frem et forslag om prosess og framdrift. Dette utarbeides som en felles sak til behandling i alle kommunene og det gjennomføres drøftingsmøte med de ansatte.

Klargjøringer og justeringer

Folketallet i tettstedet Grenland passerer ventelig 100 000 personer i 2019-2020.

Dagens lokalisering av de kasernerte brannstasjonene i Skien og Porsgrunn er nærmest optimale i forhold til responstider. Gjeldende dimensjoneringsforskrift stiller krav til 3 kasernerte brannstyrker ved folketall i et tettsted over 100 000 personer. Det betyr i praksis at forskriftene krever at det etableres en kasernert styrke syd Grenland seinest i 2020. Dette tidspunkt er sammenfallende med antagelsen om når E-18 utbyggingen på Eidangerhalvøya er ferdig. Fysisk sammenslåing av 110-sentralfunksjonene som i dag er lokalisert i Drammen og i Skien, i Tønsberg, vil tidligst kunne skje mot slutten av 2019, blant annet grunnet at politihuset der må bygges på. Evt. endringer i dimensjoneringsforskriften vil neppe kunne komme før 2019.

Prosjektet er derfor gitt et mer talende navn, - «Grenland brann- og redningstjeneste 2020», som skal peke mot at det vil bli en sammenslåing og at den bør skje i løpet av år 2020.

Drangedal brann- og feiveesen

Det såkalte «Brannstudiet» fra desember 2013, og DSBs beslutningsunderlag angående revisjon av dimensjoneringsforskriften datert desember 2015, peker i retning av at det vil bli forskriftbestemte krav til atskillig større brannvesen enn i dag. Dette kan skje enten ved minstekrav til dekningsområde i folketall for et brannvesen eller krav til heltidsansatte i stillingene som brannsjef, leder forbyggende og leder beredskap, samt krav til utstrakt samarbeide i større regioner. Av den grunn ble Drangedal kommune invitert til å delta i utredningen fra og med 2016.

Framdriftsplan 2016

Nr.	Dato	Milepæl
6.1	01.02.2016	Møte i PG. Gjennomgang av siste utkast til utredning. Gjennomgang av første utkast til prosess og framdrift som skal oversendes Rådmannskollegiet
7.1	01.04.2016	Sak om prosess og framdrift oversendes Rådmannskollegiet
7.2	Vår 2016	Behandling av sak om prosess og framdrift til behandling i alle deltagende kommuner.
8.1	Høst 2016	Utredningens første trinn behandles PG=> SG
8.2	15.12.2016	Ferdig utredning, - som skal omhandle de kommuner som har besluttet å være med på en sammenslåing.
8.3	Mars 2017	Politisk behandling av utredningens forslag, etter Stortingets ferdigbehandling av kommunesammenslåingsprosessen.
9.1	Mai 2017	Start harmoniserings- og avklaringsprosess angående framtidig organisering.

2.8 Øvrige utredningsprosjekter – tjenesteyting/myndighetsutøvelse

Følgene forslag til utredninger av tettere samarbeid foreligger per jan 2016 og vil bli sett nærmere på:

- **Felles skjenkesaksbehandling**

Ønske om å se på felles bevillingskontor i Grenland. De viktigste momentene i saken er: Få et faglig miljø – en robust enhet — felles kunnskap om lovanvendelse. En legger til grunn for utredningen at kommunene fortsatt kan ha ulike alkoholpolitiske retningslinjer.

- **Felles barnehagemyndighet i Grenland?**

Et faglig fellesskap omkring de oppgaver kommunene skal løse som barnehagemyndighet vil kunne gi styrket troverdighet overfor private bhg- og kommunen som eier og også overfor fylkesmannen. Tilsyn utføres i dag i samarbeid med Miljørettet Helsevern i Grenland og brannvesen. Det er her snakk om et mulig tettere administrativt samarbeid innom dette området som penser innom fagfelt som økonomi, jus og pedagogiske spørsmål/veiledning.

3 BUDSJETT 2016 FOR GRENLANDSSAMARBEIDET

Fra og med 2003 har Fylkesmannen i Telemark satt av midler til utviklingstiltak som skal benyttes i det interkommunale samarbeidet. Hovedfokus på utvikling, nytenkning, samarbeid og omstilling i kommunesektoren, er hovedbegrunnelse for tildeling av midlene. Grenlandssamarbeidet fikk etter søknad tildelt henholdsvis 2 000 000 kr. for 2003, 2 850 000 kr i 2004, 2 500 000 i 2005 og 2006, 2 250 000 i 2007, 2 467 250 i 2008 og 2 400 000 i 2009, 2010, 2011, 2 600 000 i 2012, 2 800 000 i 2013, 2 500 000 i 2014 og 2 400 000 i 2015.

Grenlandssamarbeidet vil søke Fylkesmannen om kr. 2 310 000 kr. til det interkommunale samarbeidet i 2015.

Tabellen under viser forslag til budsjett for Grenlandssamarbeidet 2015 (i 1000 kr).

Tabellen viser fordelingen av eksterne midler fra Fylkesmannen og øvrige eksterne midler, samt egenfinansiering fra kommunene. I de fleste tilfeller vil egenfinansieringen være gjennom egeninnsats fra kommunene. Dette vil være nærmere omtalt i det enkeltes prosjektbudsjett og finansieringsplan.

Prosjekt	Sum finansiert utviklingsmidler fra FM	Sum finansiert øvrige eksterne tilskudd (KMD m.fl.)	Egenfinansiering kommunene
Kommunereformen i Grenland*	100'	Prosjektet vil søke å benytte de øk. virkemidlene staten har lagt inn.	Totalt kr 1 000'- fordelt etter folketall
Statistikksam arbeid og grenlandsbarometer	910'		Egeninnsats
«Mer vekst i Grenland» - delprosjekt 1**		650' (Byregionprogrammet)	Egeninnsats
«Mer vekst i Grenland» - delprosjekt 2**		1.300' (Byregionprogrammet)	Egeninnsats
«Mer vekst i Grenland» - delprosjekt 3**		150' (Byregionprogrammet)	
Talenter for framtida» - hovedprosjekt + følgeprosjekt	300'	1 700' (Arbeids- og velferdsdirektoratet)	Egeninnsats
Felles e-læring i grenlandssamarbeidet	200'		Egeninnsats

Brann- og redningstjenesten i Grenland – utredning***			Egeninnsats
Likemannsprosjektet - helse	500'	2 250' (div. tilskudd og egenfinansiering andre deltakere)	Totalt kr 400' + egeninnsats
Utredningsprosjekter – kommunale tjenester	300'		Egeninnsats
Sum	2 310'		

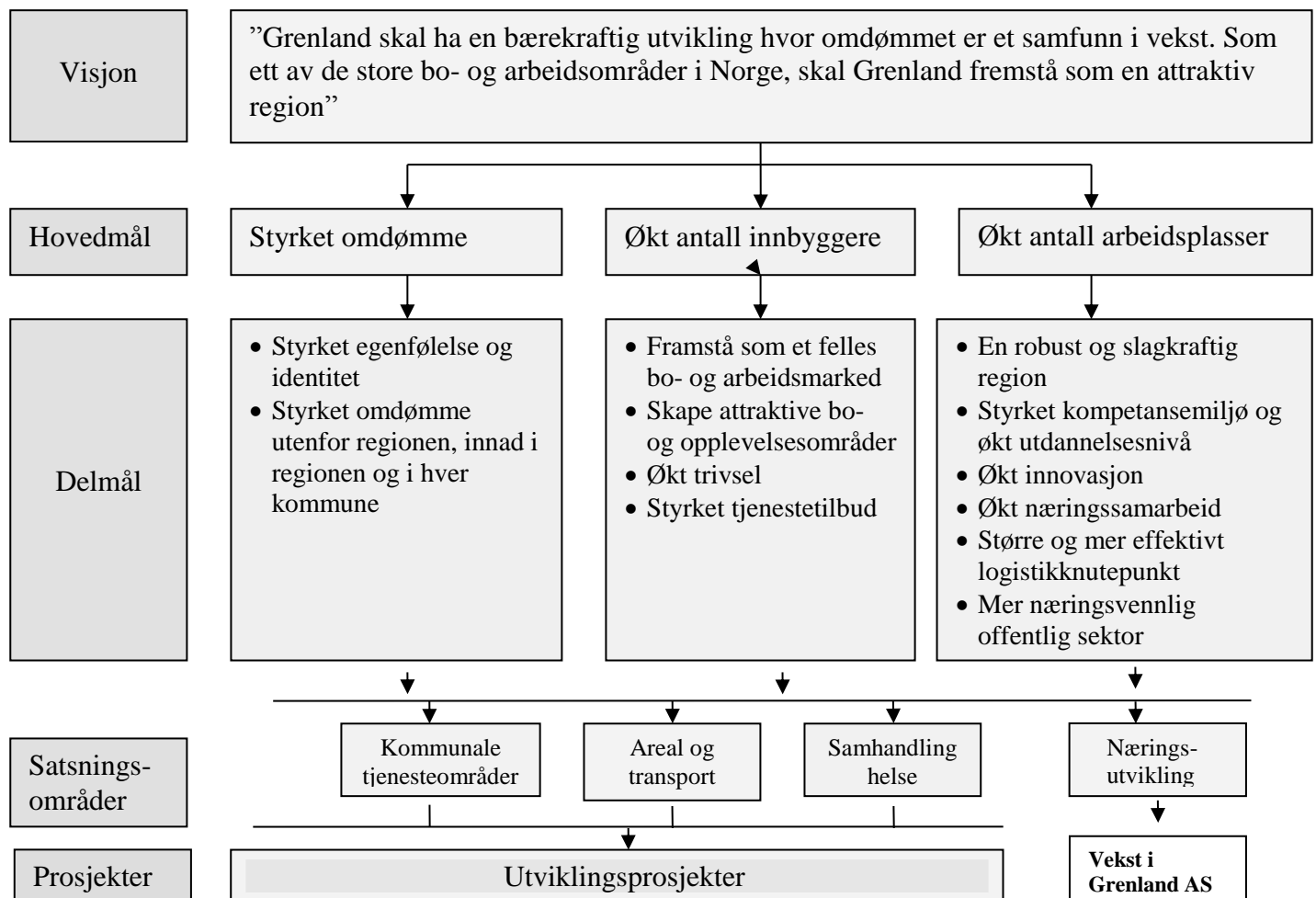
*Arbeidet med kommunereformen finansieres ved egeninnsats/egenfinansiering av kommunene og ved bruk av de økonomiske virkemidlene som staten har lagt inn i Kommunereformen.

**Prosjektet «Mer vekst i hovedsak av tilskudd fra Kommunal- og moderniseringsdepartementets Utviklingsprogram for byregioner (ByR) og egeninnsats fra kommunene.

***Prosjektet vedr brann- og redningstjenesten finansieres i sin helhet av egeninnsats/egenfinansiering.

I tillegg til dette kommer utgifter til drift av sekretariatet.

Vedlegg 1 DET STRATEGISKE GRUNNLAGET

Visjon

"Grenland skal ha en bærekraftig utvikling hvor omdømmet er et samfunn i vekst. Som ett av de store bo- og arbeidsområder i Norge, skal Grenland fremstå som en attraktiv region "

Hovedmål

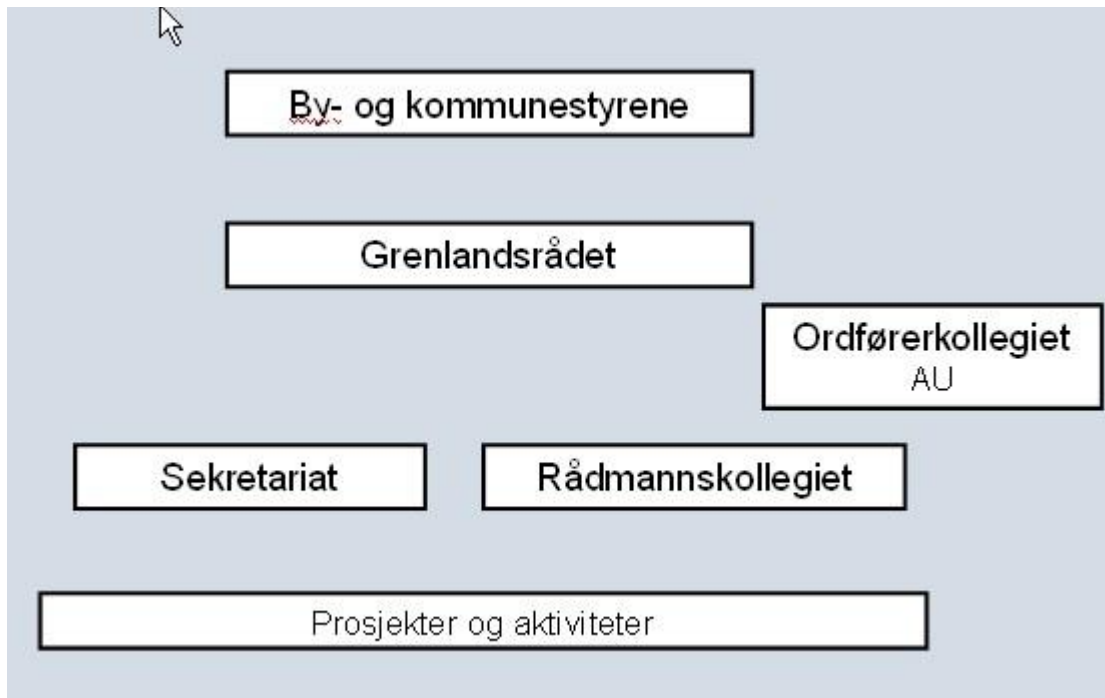
Samarbeidet mellom kommuner i Grenland skal bidra til en økt økonomisk- og befolkningsmessig vekst i området som helhet og i de enkelte kommuner. Vekstfilosofien må ha miljøaspektet som bærende ide.

Delmål

- Grenland skal framstå som et felles bo- og arbeidsmarked og skape attraktive bo- og opplevelsedområder.
- Grenlandssamarbeidet skal bidra til at transport til og fra området samt innen området bedres betraktelig. Det skal legges vekt på interne transportkorridorer som gir miljøforbedringer, trafikksikkerhet og trafikkavvikling uten kødannelse av betydning.
- Arbeidet i Regiontinget i Grenland og Grenlandsrådet skal bidra til å forbedre og forankre næringsplanene enda sterkere enn i dag i de enkelte kommuner.
- Grenlandssamarbeidet skal bidra til å utvikle effektive og gode kommunale tjenestetilbud
- Felles arealplanlegging for å få en god og effektiv utnyttelse av "felles" arealer.

Vedlegg 2 ORGANISERING AV GRENLANDSSAMARBEIDET

Grenlandssamarbeidet er organisert i henhold til kommunelovens § 27. Samarbeidet er regulert av disse vedtektene og en avtale. Figuren over viser organisasjonskartet.

Det interkommunale samarbeidet består av by- og kommunestyrene i Grenlandssamarbeidet, Grenlandsrådet, Ordførerkollegiet og Rådmannskollegiet og bygger på forutsetningene som er vedtatt i avtalen.

By- og kommunestyrene

Det er de enkelte by- og kommunestyrene som har beslutningsmyndigheten.

By- og kommunestyrene tar beslutninger om innmeldelse og utmeldelse av samarbeidet. By- og kommunestyrene skal trekke opp den politiske kursen for samarbeidet gjennom å vedta strategiske og overordnede interkommunale planer. Skal bl.a. behandle handlingsplan-, budsjett-, regnskap-, årsmelding og strategisk plan for Grenlandssamarbeidet. I tillegg behandles resultatene av utredningene i de interkommunale prosjektene i by- og kommunestyrene, der dette er nødvendig eller anses hensiktsmessig.

Grenlandsrådet

Grenlandsrådet er styret i Grenlandssamarbeidet og består av ordfører, varaordfører og en representant fra opposisjonen fra alle kommunene i Grenlandssamarbeidet.

Rådmennene blir innkalt og har tale- og forslagsrett i møtene.

Grenlandsrådet skal påse at virksomheten drives i samsvar med vedtekter, strategisk plan, budsjett og andre vedtak og retningslinjer vedtatt av kommunestyrene. Grenlandsrådet skal være et rådgivende organ for by-

og kommunestyrene i de samarbeidende kommunene. Alle saker som angår Grenlandssamarbeidet skal gjennomgås dersom dette ansees nødvendig av noen av Grenlandssamarbeidets organer. Grenlandsrådet skal gjennomgå og forberede behandling av handlingsplan, budsjett og regnskap for Grenlandssamarbeidet til by- og kommunestyrene. I tillegg skal Grenlandsrådet arbeide aktivt med markedsføring av regionens interesser, bl.a ved å gi felles uttalelser i viktige saker for regionen, lobbyvirksomhet mv. Det avholdes minimum 4 møter pr. år og det er ønskelig at hver møte skal avgi en felles politisk uttalelse.

Det velges en leder blant ordførerne for to år av gangen. Det skal tas sikte på å rullere ledelsen på en slik måte at alle kommunene i løpet av tre kommunevalgperioder har hatt ansvar for å lede Grenlandssamarbeidet. Det er en forutsetning at de kommuner som har ledelsen også er behjelpelig med merkantile og praktiske oppgaver for Grenlandssamarbeidets organer.

Grenlandsrådet har ikke myndighet til å treffe politiske vedtak om endringer av den kommunale organiseringen eller saker som ved lov, regler og pålegg er tillagt det enkelte By –og kommunestyre, med mindre by- og kommunestyrene selv har delegert slike avgjørelser. Slik delegasjon må være godkjent av sentrale myndigheter og/eller tilligge det enkelte By- og kommunestyre selv.

Grenlandsrådet skal behandle handlingsplan, budsjett, regnskap og lignende (interne interkommunale saker). I tillegg kan det arrangeres temamøter der for eksempel felles utfordringer i forhold til regionen og eksterne aktører settes på

Ordførerkollegiet i Grenland/Arbeidsutvalget

Høsten 2012 opprettet ordførerne i de seks samarbeidende kommunene Ordførerkollegiet i Grenland. Første møtet i Ordførerkollegiet som ble avholdt 28. august 2012 i Skien.

Det overordnede formålet med ordførerkollegiet er å utvikle kommunesamarbeidet for best mulig vekst og utvikling i regionen. Målet er bl.a å avklare uenigheter på et tidlig tidspunkt og initiere flere felles uttalelser fra kommunene i Grenland og samarbeid henimot andre aktører og sentrale myndigheter. Ordførerne ønsker å bruke forumet til å drøfte felles utfordringer og forberede saker til Grenlandsrådets møter.

Ordførerkollegiet ønsker et tett samarbeid med Rådmannskollegiet og en av rådmennene er fast deltaker på Ordførerkollegiets møter med tale- og forslagsrett. Daglig leder møter med tale- og forslagsrett.

Ordførerne i de seks samarbeidende kommunene ønsket å møte kritikken som har vært rettet mot det politiske samarbeidet i Grenland ved å starte opp et ordførerkollegium og gjøre dette til Grenlandsrådets arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget forbereder møtene i Grenlandsrådet og kan innstille i saker der dette er ønskelig. Arbeidsutvalget er ikke nevnt i samarbeidets vedtekter eller avtale. Endringen er derfor iverksatt uten vedtektsendring. Forslaget ble lagt fram for Grenlandsrådet. Forslaget ble enstemmig vedtatt i Grenlandsrådets møte den 14. september 2012. Fra samme tidspunkt opphørte tidligere nedsatte samarbeidsutvalg bestående av leder, nestleder og et medlem fra opposisjonsrepresentantene.

Rådmannskollegiet i Grenland

De 6 rådmennene utgjør et eget kollegium som håndterer administrative saker.

De skal være saksforberedende organ for ordførerkollegiet og Grenlandsrådet og innstiller i saker som skal behandles i Grenlandsrådet. Rådmennene innkalles og har tale- og forslagsrett i Grenlandsrådets møter. En fast representant for rådmennene møter på Ordførerkollegiets møter med tale- og forslagsrett.

I tillegg godkjenner kollegiet oppstart og avslutning av prosjekter som ligger klart innenfor rådmannens ansvarsområde.

Rådmannsgruppen har et særskilt ansvar for involvering av tilsatte i egen kommune.

Sekretariat/daglig leder

Det løpende, administrative arbeid i Grenlandssamarbeidet skal ivaretas av et sekretariat med permanent bemanning, en daglig leder. Daglig leder samordner virksomheten og er sekretariat for Grenlandsrådet, ordførerkollegiet og rådmannskollegiet. Daglig leder møter i disse organene med tale- og forslagsrett.

Daglig leder skal etablere og holde et prosjektregime med planlegging, prosjektstyring og kontroll. Daglig leder skal sørge for intern og ekstern informasjon, herunder drifte Grenlandssamarbeidets nettsider ”www.grenlandssamarbeidet.no.

Grenlandsrådet ansetter daglig leder, etter innstilling fra rådmennene. Daglig leder har normalt arbeidssted i egen bostedskommune. Sekretariatskommunen har det formelle arbeidsgiveransvaret og fører regnskap, betaler ut lønn m.v og yter driftskreditt til den løpende virksomheten. Sekretariatskommunen skal ha godtgjort kontorutgiftene.

Samarbeid og kommunikasjon med ansatte og deres organisasjoner

De ansatte er vår viktigste ressurs for å gjøre offentlig sektor enda bedre. Derfor vil vi gjøre disse til medspillere i utviklings og fornyelsesarbeid. Gjennom skolering, tillit og inkluderende rammebetingelser vil Grenlandskommunene invitere alle offentlig ansatte med i dette arbeidet. Endringer skal skje i kontakt og samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner.

Gjennom et godt samarbeid kommunene imellom og med de ansattes organisasjoner vil det være viktig å utnytte effektiviseringspotensialet der det finnes for gjennom det å forbedre og øke innsatsen på de politisk prioriterte områdene. Slikt arbeid må gjøres kontinuerlig i den enkelte kommune og ved å etablere samarbeid for felles løsninger med nabokommunene.

Internettssidene til Grenlandssamarbeidet

I januar 2004 ble Grenlandssamarbeidet egne internettsider lansert. På internettsidene finner man mye informasjon om det interkommunale samarbeidet. Det er et mål å legge ut mest mulig og så oppdatert informasjon som mulig om det som skjer i samarbeidet. (www.grenlandssamarbeidet.no)

Vedlegg 3 ETABLERTE SAMARBEID

Dokumentet gir en oversikt over de etablerte samarbeidene mellom 2 eller flere av grenlandskommunene som per januar 2016 er i drift.

Aksjeselskaper (AS) og Interkommunale selskaper (IKS)

Aksjeselskaper (AS)	Formål	Eiere	Eierandel
Visit Grenland AS	Turistinformasjon, profilering og markedsføring av reiselivstilbudet på vegne av eierkommunene.	Skien Porsgrunn Bamble Siljan	50,0 % 34,7 % 10,0 % 5,3 %
Visit Telemark AS	Produktutvikling, markedsføring og salg av aksjonærenes reiselivsprodukter på oppdragsbasis. Oppdrag innenfor alt som står i forbindelse med reiseliv, herunder deltakelse i andre selskap.	Drangedal Kragerø Porsgrunn Bamble Siljan Skien (Øvrige)	1,188% 1,188% 1,188% 1,188% 0,594% 1,781% 92,873%)
GREP – Kompetanseutvikling Grenland AS	Bidra til økt yrkesdeltakelse for de som er utenfor arbeidslivet, gjennom veiledning, avklaring, arbeidstrening, kvalifisering og jobbsøk. Selskapet tilbyr attføringstjenester og et bredt spekter av tilrettelagte arbeidsplasser for ansatte med varig uførestønning som livsopphold	Skien Porsgrunn Bamble Siljan	49 % 34 % 15 % 2 %
Skagerak Energi AS	Skageraks virksomhet er konsentrert om produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft og annen energi, samt virksomhet som er i tilknytning til dette.	Skien Porsgrunn Bamble (Statskraft)	15,20 % 14,80 % 3,38 % 66,62 %)
Greve Biogass AS	Vestfold – Grenland samarbeid. Et bestillerselskap som bl.a. skal sikre lokal gjenvinning av matavfallet og slammet til eierkommunene.	Skien Porsgrunn Bamble Siljan Kragerø (Vestfoldkommuner og -selskaper)	9,84% 5,92% 4,10% 0,76% 5,18% 74,2%)
Bypakke Grenland AS	Driftsselskap bomstasjoner	Skien Porsgrunn Siljan Bamble (Tfk)	25% 17 % 1% 17% 50%)
Energi og Miljøkapital AS	Drive investeringsvirksomhet innen energi- og miljøsektoren. Selskapets investeringer og portefølje forvaltes av BTV-Invest. (Selskapet vedtatt avviklet innen okt.2015)	Porsgrunn Skien Bamble (Skagerak Energi (Diverse øvrige)	15 % 15 % 3 % 35 % 32 %)
Buskerud Telemark Vestfold Investerings- fond AS (BTV Fond)	Drive investeringsvirksomhet i regionen. Selskapets investeringer og portefølje forvaltes av BTV-Invest. (Selskapet vedtatt avviklet innen 31.12.2016)	Porsgrunn Skien Bamble (Norsk Hydro ASA (Diverse øvrige)	9,5 % 9,5 % 2,1 % 9,4 % 69,5 %)

Interkommunale selskaper (IKS)	Formål	Eiere	Eierandel
Vekst i Grenland IKS	Kommunenes felles næringsavdeling/næringsapparat. Skape arbeidsplasser basert på regionens komparative fortrinn. Etablererveiledning. Forvalte de regionale og kommunale næringsfondene.	Bamble Siljan Porsgrunn Skien Kragerø Drangedal	12% 2% 30% 44% 9% 3%
Grenland Havn IKS	Samordne og ivareta den kommunale havnevirksomheten. Bidra til et samlet og konkurransedyktig havnetilbud i regionen.	Bamble Skien Porsgrunn	33,3 % 33,3 % 33,3 %
Renovasjon i Grenland IKS	Selskapet skal ivareta deltakerkommunenes bestillings- og forvaltningsbehov knyttet til kommunenes håndtering av avfall fra husholdningene, hyttene og fra kommunal virksomhet. Selskapet skal bidra til kostnads- og miljøeffektiv drift av husholdningene og hyttenes renovasjonsordning.	Skien Porsgrunn Bamble Siljan	50,31 % 33,85 % 13,51 % 2,33 %
Telemark kommunerevisjon IKS	Utføre lovpålagt revisjonsoppgaver for deltakerne. I tillegg utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne. Kan utføre revisjonsoppdrag og rådgivning for andre selskaper.	Skien Bamble Kragerø Porsgrunn Drangedal (Øvrige)	18,86 % 5,35 % 4,00 % 12,51 % 1,58 % 57,70 %)
Gea Norwegica Geopark IKS	Geoparken skal spre kunnskap om vår geologiske naturarv og sammenhengene mellom geologiske prosesser og vår eksistens. (Europeisk UNESCO Geopark)	Skien Bamble Kragerø Porsgrunn Siljan (Øvrige)	9,63 % 2,75 % 2,29 % 6,42 % 0,46 % 78,45 %)
Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS	Kontrollutvalget skal føre tilsyn med at skattepengene (offentlige midler) blir brukt slik kommunestyret har bestemt.	Bamble Kragerø Porsgrunn Drangedal Siljan (Øvrige kommuner og fylkeskommuner)	3,8% 3,3% 7,2% 2,1% 1,6% 82%)

Samarbeidsenheter organisert ihht. Kommunelovens § 27 og § 28

Samarbeid	Deltakere	Organisering	Vertskommune/ kontorkommune	Lovpålagt oppgave/ myndighetsutøvelse overdratt
Barnevernvakt Krise- og akuttberedskap for barneverntjenesten. Felles barnevernsvaktjeneste på kveldstid, i helger og høytider	Alle i Telemark, minus: Notodden Tinn og Hjartdal	Kommuneloven § 27	Skien	
Grenland landbrukskontor Felles landbruksforvaltning for deltakerkommunene	Skien Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 28- 1b	Skien	Ja Landbrukskontoret står for myndighetsutøvelsen innen landbruksforvaltning og vilt- og fiskeforvaltningen.
110 – Telemark Felles alarmsentral for hele Telemark. Kostnadene fordeles ut fra innbyggertall i kommunene.	Alle i Telemark	Kommuneloven § 27 Virksomheten er organisert med eget styre samt årsmøte som bestemmende organ.	Skien	
IT – enheten Felles driftssenter for deltakerkommunenes behov for IT-tjenester	Skien Bamble Siljan	Kommuneloven § 27	Skien	
Grenland Friluftsråd Arbeidet med friluftsoppgaver av regional karakter. Kostnadene fordeles ut fra innbyggertall i kommunene	Skien Porsgrunn Drammen	Kommuneloven § 27	Skien	
Felles arkivdepot i Telemark Etablere felles arkivdepot som tilfredsstiller krav til langtidslagring av arkiver	Skien Bamble Kragerø Drammen	Kommuneloven § 27	Skien	
Grenlandskommunenes Innkjøpsenhet GKI Oppnå stordriftsfordeler og effektivisering av innkjøpsfunksjonene i deltakerkommunene	Skien Bamble Drammen Kragerø Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 27 Interkommunalt styre og samarbeidsråd.	Skien	
Krisesenteret i Telemark Tilby hjelp og støtte til menn, kvinner og barn som kommer i vanskelige livssituasjoner som følge av vold og mishandling.	Skien Bamble Drammen Kragerø Porsgrunn Siljan + 8 øvrige	Kommuneloven § 27.	Skien	
Kemneren i Grenland	Skien Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 28- 1b.	Skien	Ja

Samarbeid	Deltakere	Organisering	Vertskommune/ kontorkommune	Lovpålagt oppgave
Disponering av slam fra kommunale avløpsreanseanlegg	Skien Porsgrunn Bamble	Samarbeidsavtale	Skien	
Knarrdalsstrand reanseanlegg Rense kommunalt avløpsvann.	Porsgrunn Skien	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Miljørettet helsevern i Grenland Fremme folkehelse og bidra til gode miljømessige forhold. Føre tilsyn og foreta godkjenninger.	Skien Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 28-1b Rådmennene, eller den rådmannen utpeker, er styre og har jevnlig møter med miljørettet helsevern.	Porsgrunn	Ja Den formelle vedtaksmyndigheten delegeres til fagleder for tjenesteområdet etter de regler som følger av kommunehelsetjenestelovens § 4a-3
Tolketjenesten i Grenland Levere tolketjeneste til deltakerkommunene. Ved ledig kapasitet selges tolketjenester til andre kommuner og selskaper	Porsgrunn Skien	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Tilsynskontoret for byggesaker i Grenland Arbeide for bedre kvalitet i byggeprosjekter. Være en ressurs og rådgiver innenfor byggekontroll. Samarbeidsavtale for 5 år (fra 2006)	Skien Bamble Drangedal Kragerø Porsgrunn Siljan	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Arbeidsgiverkontrollen i Grenland AiG Bedre kommunenes mulighet til å oppfylle krav om arbeidsgiverkontroll. Etablere et solid fagmiljø som kan bistå med råd og veiledning overfor næringslivet.	Skien Bamble Kragerø Porsgrunn Siljan Drangedal	Kommuneloven § 27	Porsgrunn	
Felles kommuneoverlege	Bamble Kragerø Drangedal	Samarbeidsavtale	Kragerø	
Interkommunal legevaktjeneste	Kragerø Drangedal	Kommuneloven § 27	Kragerø	
Legevakt	Skien Siljan Nome	Kommuneloven § 28-1b	Skien	Ja
Overgrepsmottaket i Telemark	Alle i Telemark	Kommuneloven § 28-1b	Skien	Ja

Samarbeid	Deltakere	Organisering	Vertskommune/ kontorkommune	Lovpålagt oppgave
Telemark interkommunale næringsfond Å medvirke til næringsutvikling i fylket ved å delfinansiere fellestiltak med virkning for hele fylket. Kan gi støtte til prosjekter som kommer minst to kommuner til gode.	Alle i Telemark		Telemark fylkeskommune	
SAMBA En interkommunal institusjon for barn med store funksjonshemninger.	Skien Porsgrunn	Kommuneloven § 27	Skien	
Interkommunalt geodatasamarbeid i Grenland	Bamble Skien Porsgrunn Siljan	Samarbeidsavtale	Porsgrunn	

Nettverkssamarbeid

Regionråd kan defineres som interkommunale politiske nettverkssamarbeid.⁴ Rådet fungerer som et diskusjonsforum og en arena for samordning og samarbeid. Samordning og samarbeid anses viktig for å sikre innbyggerne et godt og effektivt tjenestetilbud. Nettverket fungerer videre som en arena for erfaringsutveksling og politikkkutforming på tvers av de fysiske kommunegrensene.

Grenlandssamarbeidet kan sies å være er en politisk og faglig nettverksorganisasjon for felles utviklings-, utrednings- og planleggingsinitiativ. I tillegg til felles prosjekter, samarbeider kommunene i felles driftsorganisasjoner og i fagnettverk.

Nettverk er viktig for deling og gjenbruk av kompetanse og kunnskap. I Grenlandssamarbeidet er det etablert mange administrative faglige nettverk og faggrupper. Disse arbeider med felles utfordringer for kommunene innenfor en rekke områder og initierer prosjekter i samarbeidet.

Nettverkene kan:

- Utvikle ideer og hente ut gevinster ved utveksling av erfaringer
- Ta initiativ til systemharmonisering
- Ta initiativ til felles prosjekter
- Samarbeidet om felles opplæringstiltak og faglig oppdateringer på det aktuelle området.

Her er en liste over noen av de aktive fagnettverkene for grenlandskommunene:

- HMS-forum Grenland
- Beredskapsnettverk Grenland
- Kompetansenettverket
- Samarbeidsforum for miljø
- Personal-/HR-sjefsnettverk
- Kultursjefsnettverket
- M.fl.

Slike fag- og læringsnettverk bør ses på som en viktig strategi i samarbeidet for å styrke arbeidet med felles utfordringer, tjenesteutvikling og regionsbygging – og bidra til et godt kompetanse- og læringsmiljø for de ansatte i kommunene.

⁴ NIVIs notat 2008-1 «Status for interkommunalt samarbeid og behov for videreutvikling og Masteroppgaven «Roller i regionråd – en studie av rollehåndtering i Knutepunkt Sørlandet og Grenlandssamarbeidet» Universitetet i Agder, 2009